

МУЗИКА

ЗА ШЕСТИ КЛАС

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Милка Толедова
Любомира Христова
Пепа Запрянова

издателство
УЗкуства

МУЗИКА 6. КЛАС
общообразователна подготовка
КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

- © Милка Иванова Толедова – автор
© Любомира Георгиева Христова – автор
© Пепа Христова Запрянова – автор
© Кирил Мавров – художник на илюстрациите
© Кирил Мавров – дизайн и оформление
© Издателство „Изкуства“, 2017
ISBN 978-619-7243-32-1

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	4
Учебна програма по музика	4
Учебно време	4
Учебно съдържание	4
Изисквания към очакваните крайни резултати	5
Съдържание на музикално-образователния процес	5
Музикални игри	6
Допълнителна информация към темите	7
Композитори	7
Български музикален фолклор	9
Проекти	9
Работа с музикален софтуер за нотопис	10
Задачи	11
Песни за изпълнение	12
Произведения за слушане	13
Примерно годишно разпределение	15
Учебна програма по Музика за 6. клас	43
Методически насоки за работа с учебника	51
Приложение /нотен материал/	95

УВОД

Обучението по музика в 6 клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения свързани с музикалното изкуство. Водещ подход в музикалното образование си остава дейностният. Той се проявява в комплексното функциониране на трите основни музикални дейности – възприемане, изпълнение и съчиняване. Овладяването на музикалната информация, на системата от понятия и знания за музиката са пряко свързани с прилаганите в процеса на обучението, основните музикални дейности – наблюдения, анализи, изводи, обобщения. В хода на учебната работа се развиват умения за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулиране на креативното поведение, на интереса на учениците към търсене, съхранение и разпространение на музикална информация.

Системата за музикалното образование е демократична. Учителят е свободен да избира собствен методически модел, да променя музикалния материал.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА

УЧЕБНО ВРЕМЕ

Хорариум по учебен план: общообразователна подготовка 2 часа седмично – 68 часа годишно. Дава възможност за постигането на добри резултати в музикално-образователния процес, като се имат в предвид и други важни фактори – подготовката на учителите, условията в училището, регионалните особености и др.

Уроци за нови знания	24 часа
Уроци за упражнения	20 часа
Уроци за преговор	7 часа
Уроци за обобщение	4 часа
Уроци за контрол и оценка	3 часа
Уроци за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда	10 часа

Годишен хорариум: 68 часа

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

- Начален преговор – фолклор, размер, метрум, танци, обичаи, музикални инструменти, музикално-изразни средства, принципи на формообразуване, музикални форми.

- Новото учебно съдържание има своя структура, в която сравнително голям дял заема раздел **„Българска народна музика“**. Запазва се изучаването на три фолклорни области – Шопска фолклорна област, Северна България, Добруджа. При усвояване на всяка от областите е предвидено да се научат по 4-5 народни песни, да се слушат изпълненията на изтъкнати певци и инструменталисти, да се играят някои от песните на хоро. Разположението на фолклорния материал в учебника е примерно. Учителят сам може да прецени мястото на учебното време в разпределението. В този раздел е и другата голяма тема **„Фолклорна музика и обредност“**, застъпена в учебника чрез преговор на обичаите – Коледа, Сурва, Кукери, Лазаруване и Великден, и въвеждане на новите обичаи – Пеперуда, Герман и Ладуване. За всеки обичай са предвидени песни за изпълнение и музика за слушане, както и възможност репертоара на учениците от тези празници да бъде използван за общоучилищни празници и тържества.

- В тема **„Български композитори класици“** е представено творчеството на композиторите: Панчо Владигеров, Петко Стайнов, Любомир Пипков, Веселин Стоянов, Марин Големинев и Филип Кутев. За всеки композитор са предвидени произведения за слушане, а също така и подходящи песни/музикални примери за изпълнение.

- „Популярна музика и популярна култура“** дава ориентир на учениците в тенденциите и традициите на българската поп и рок музика – изпълнители, песни, терминология. Запознава учениците с музиката на световноизвестни музиканти като Бийтълс, Слеш и др.

- **„Музиката и съвременните медии“** запознава по интересен начин учениците със същността и функционирането на медиите, и с развитието на електронните медии през XX век.
- В тема **„Фолклорната музика в модерната и глобалната епоха“** учениците се запознават с песни, танци, обичаи или характерни музикални инструменти на други европейски и балкански народи или етноси в България.
- **„Музикални форми и жанрове“** предлага преговор на изучаваните в пети клас музикални форми (проста едноделна, двуделна, триделна и рондо форми) и въвеждане на предвидените по програма вариационна форма и сложна триделна форма. Всяка музикална форма е озвучена с произведение за слушане, с графично онагледяване и възможност за затвърждаване и обобщаване на знанията и уменията на учениците. Учебникът предлага нов подход при запознаването на учениците с предвидените по учебна програма танцувални жанрове – менует, гавот, самба, валс и др.
- **„Музикални инструменти и музикални състави“** – предлага както преговор на изучаваните музикални инструменти, така и предвидените нови групи инструменти – старинни музикални инструменти и електронни музикални инструменти. Учениците се запознават с някои видовете камерни формации, чрез подходящи музикални примери – фрагменти, които да анализират, съпоставят, отгатват и пр.
- Продължава работата по усъвършенстване на знанията и уменията на учениците свързани с **музикалните изразни средства и метроритмичното разнообразие** на българския фолклор.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОЧАКВАНИТЕ КРАЙНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Важно място е изграждането на художествена чувствителност към музиката – учениците да откликват емоционално на образността на музиката, което е обвързано с асоциативната активност, музикално-слуховия опит, предпочитанията и интересите на шестокласниците. Измерването на този компонент е твърде условно, но би могло да се приеме, че учениците се:
  - справят във висока степен ако самостоятелно, съдържателно и в съответствие с образността на музиката изказват свое мнение и отношение, изразяват го чрез рисунка, движение или друга творческа дейност.
  - справят в средна/задоволителна степен ако с помощта и насоките на учителя откриват, определят съдържателната образност на произведенията за слушане, пеене и съчиняване.
  - ниска степен – ако оценката на ученика не съответства на образността и конкретно поставените задачи
2. Практическа проверка на постигнатите резултати – музикални тестове, в които отново трябва да има равнища на знания, умения и компетентности и тестове без прозвучаване на музика.

СЪДЪРЖАНИЕ НА МУЗИКАЛНО-ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Общуването в шести клас продължава да се реализира най-вече чрез пеенето. То е доминираща музикална дейност, поради възрастта на учениците и обхваща около 2/3 от реалното учебно време. В певческа работа се съчетава хорова, групова и индивидуална работа с учениците. Песните са подбрани внимателно, за да бъдат достъпни, интересни и „запеваеми“ от шестокласниците:

- Песни, които трябва да знае всеки българин – „Къде си вярна, ти любов народна“, „Хубава си моя горо“, Обичам те Родино“.
- Атрактивни съвременни песни и песни с танцувален характер, които да провокират желанието на учениците за пеене.
- Типични народни песни от трите изучавани в 6 клас фолклорни области – Шопска, Северна България и Добруджанска.

В учебника по музика са включени по-голям брой песни. Учителят сам може да подбере кои ще научи с ученици и те ще бъдат част от репертоара на класа, кои да се използват за слушане и пр.

По отношение на изпълнителската дейност продължаваме със заложените от учебника по музика за 5. клас ритмични упражнения, които поставят ученика в активна творческа позиция –

използването на съпровод на ръце и крака, на детски музикални инструменти. Убедени сме, че учениците с удоволствие се включват в реализирането на подобни упражнения и по-лесно научават темите или произведенията съпроводжани с детски музикални инструменти или други способности.

В учебника сме предложили следните варианти за съпровод с използването на ръце и крака:

Общуването с музика чрез възприемане на музика е обвързано с различни цели – нотна грамотност, развитие на певчески умения, проследяване на изразни средства, формообразуващи принципи и др. Главната педагогическа цел при всички случаи си остава постигане на художествено-образна чувствителност, съпреживяване, активизиране на музикална отзивчивост. Музикалният материал запознава учениците с творчеството на българските композитори класици: Панчо Владигеров, Петко Стайнов, Веселин Стоянов, Любомир Пипков, Марин Големинов, Филип Кутев. В учебника са включени както произведения от съкровищницата на световната музикална култура на композитори като Волфганг Амадеус Моцарт, Йозеф Хайдн, Йохан Себастиан Бах, Роберт Шуман, Фредерик Шопен, Лудвиг ван Бетовен, и др, така и на по-малко познати за широката аудитория, но в същото време интересни композитори като Луиджи Бокерини, Хенри Манчини, Ришар Галиано, Хенри Пърсел и др.

При въвеждането на знания от областта на теорията сме се ръководили от учебната програма за 6 клас, одобрена от МОН. Новите понятия са въведени след предварително натрупани слухови представи, като сме се постарали да бъдат обяснени възможно най-достъпно и кратко.

В шести клас продължава усъвършенстването на уменията за сравняване, обобщаване и класификация на музиката чрез различни подходи. Би могло учениците да изготвят като проект (домашна работа, работа в компютърен кабинет по възможност или др.) обложка на компакт-диск, видео или грамофонна плоча на слушано в час произведение или извън училище – компютърно или като рисунка, да се предложи изготвянето на картички от поредиците „Български композитори класици“ или „Народни обичаи и празници“, да се състави пътеводител за концерт или програма за концерт и пр. По този начин се проверяват интересите, знанията, нивото на развитие на творческите способности, осъществяват се интерактивни връзки с другите предмети, изучавани в шести клас като български език и литература, информационни технологии, изобразително изкуство, предприемачество, история и цивилизация и др.

В учебника по музика отново сме включили задачи за съчиняване на музика и съчиняване на съпровод с детски музикални инструменти. Практиката ни показва, че това са дейности, в които учениците са много активни и емоционални, дейности, в които се предлагат интересни решения и в които децата много се радват когато сполучат.

Учителят по музика трябва да бъде взискателен към точното интониране и метроритмично заучаване, както и към художествено изпълнение на песенния репертоар. Необходимо е да проявява толерантност към предпочитанията на учениците относно хитовите песни, изпълнители и групи. Наред с това той трябва да покаже, че има музика, която надживява времето и се слуша с интерес, макар да е писана преди сто и повече години.

МУЗИКАЛНИ ИГРИ

Музикалните дидактични игри подпомагат ритмичния, тонововисочинния, тембровия и динамическия слух на учениците. Чрез тях се поставят задачи за различаване, съпоставяне или възпроизвеждане. Дидактическите задачи включват елементи на съревнование, неочакваност,

развлекателност и се възприемат положително от учениците. Подходящи за работата в часовете по музика са:

- Гатанка — открива се позната мелодия, като се прослушва само метроритъмът или се анализира графичното изображение на условно изразената посока на мелодично движение; откриват се движения от позната народна музикална игра на песен; открива се тембър на музикален инструмент, като по време на слушането децата наподобяват начина на свирене.

- Светофари — както червеният и зеленият светофар допускат или не превозните средства, така при показване на червен цвят от учителя/отделен ученик децата пеят „наум“, а при показване на зеления цвят „на глас“.

- Най-внимателната група — откриване на музикален инструмент, на бързината, на силата, на колко се брои и т.н. Класът се разделя на групи и на децата се раздават съответни знаци. По време на слушане на музика всяка група показва знак, според предварително поставената задача. За награда на най-внимателната група изпяват песен, изиграват хоро и т.н.

- Парола – използва се когато учителят уговаря с класа определена парола – метроритмично последование. Отговорът на паролата също се уточнява предварително. Учителят изпълнява различни ритмични последования, класът отмерва и отговаря само, когато чуе определената „парола“. След всяко изпълнение на учителя се оставя един празен такт – дава се възможност за отговор. Играта може да се играе и като класът се раздели на групи.

В учебника са предложени следните рубрики:

изпълнение

слушане

въпрос, задача

наблюдение

определение – нови знания

допълнителна информация

ПРОЕКТ

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

КОМПОЗИТОРИ

Хенри Пърсел (1659 – 1695)

Английски композитор от епохата на барока. Композира музика от 9-годишен. Работи като органист в Уестминстърското абатство. Същата година написва няколко произведения, като музиката по трагедията „Абделазар“ на Афра Бен. През 1685 г. написва операта „Дидона и Еней“, която се счита за първата английска опера. Хенри Пърсел е автор на множество оди, кантати, песни, музика към театрални постановки и сонати.

Силвиус Леополд Вайс (1687–1750)

Немски бароков композитор и лютнист. Сонатите му за лютня са едни от най-ценените и често изпълнявани произведения за този специфичен инструмент..

Луиджи Бокерини (1743–1805)

Композитор и виолончелист, роден в Италия. Музиката му е с изящен и галантен стил. Най-известните му произведения са Менуетът в ла мажор от струнния квинтет № 5 и Концертът за виолончело и оркестър № 9 в си бемол мажор.

Творчеството на Бокерини обхваща много камерни произведения: 29 сонати за виолончело, над 10 сонати за цигулка със съпровод на клавесин или пиано, над 100 струнни квартета и др. Освен това той е автор и на над 30 симфонии, 12 концерта за виолончело и оркестър, религиозна музика, опери.

Йохан Себастиан Бах (1685–1750)

Йохан Себастиан Бах е немски композитор и органист от епохата на Барока. Роден е в една от най-големите музикантски фамилии – Бах. Той никога не прекрива границите на родината си. Бил е органист, придворен музикант, църковен кантор. Голяма част от музиката му остава неразбрана от неговите съвременници, а след смъртта му е забравена, но не защото е остаряла, а защото просто е изпреварила своето време. Сто години по-късно немският композитор Феликс Менделсон – Бартолди, тогава едва 19 годишен, дирижира за пръв път огромната 4-часова композиция „Матеус Пасион“ за 400 изпълнители: хор, солисти и оркестър. От този момент нататък светът преоткрива музиката на Бах.

Творчеството на Бах обобщава най-добрите постижения на бароковата епоха. Произведенията му са образци на полифоничното и хомофонно – хармонично мислене и чертаят пътищата на развитие на музикалното изкуство и през следващите епохи.

Фредерик Шопен (1810–1849)

Роден е в Желязова воля, имение близо до Варшава. Получава солидно музикално образование и участва многократно в концерти като пианист. Завършва на 19-годишна възраст Варшавската консерватория. Заминава за Виена и Париж, където го настига вестта за разгрома на избухналото няколко месеца по-рано въстание за освобождаването на Полша. Така Шопен е принуден да остане в чужбина и за своя втора родина той избира Франция – Париж. До края на живота си остава страстно влюбен в родината си, а неговото предсмъртно желание е в гроба му да бъде сложена взетата от него шепя пръст от Полша и сърцето му да бъде пренесено във Варшава.

Чистата му и силна любов към далечната родина намира най-ярък израз в неговото творчество. Композирал е музика само за пиано: 14 полонези, 50 мазурки, 26 прелюда, 27 етюда, 29 валса, 4 скерца, 4 балади, 3 сонати и два концерта за пиано и оркестър.

В дневника за успеха на учащите се във варшавския лицей известният композитор и педагог Йосиф Елснер вписва за Шопен следното: „I година – изключителни способности; II година – изключително дарование; III година – музикален гений.“

Роберт Шуман (1810–1856)

Роден в град Цвикау, Германия. Виден представител на музикалния романтизъм. Основоположник на клавирни цикли от програмни лирико-драматични миниатюри: „Пеперуди“, „Карнавал“, „Фантастични пиеси“, „Крайслериана“, автор на „Фантазия“, 3 сонати, инструментални концерти цикли – „Любовта на поета“ по Х. Хайне, „Песенен кръг“ и „Мирти“ по Й. Айхендорф и др.

Автор на операта „Геновева“, на музиката към поемата „Манфред“ от Дж. Г. Байрон, 4 симфонии и др.

Издава „Ново музикално списание“, предназначено да се противопостави на старите методи на преподаване, което според него пречи на развитието на изкуството.

Скот Джоплин (1868–1917)

Американски композитор и пианист. Прославя се със своите рагтайм композиции, и по-късно получава прозвището Кралят на рагтайма. Автор е на 44 оригинални рагтайм композиции, един балет за рагтайм, и две опери.

Ришар Галиано (1950)

Френски композитор и изпълнител, световно известен джазов музикант. Галиано е ученик и приятел на Астор Пиацола и е виртуозен изпълнител на акордеон и бандонеон.

Хенри Манчини (1924–1994)

Американски композитор, музикант и диригент от италиански произход. Автор е на музиката за над 150 филма и има издадени повече от 90 албума. Носител е на 20 награди „Грами“ и на 4 награди „Оскар“. Най-известното му произведение е темата от филмите за Розовата пантера. Има издадени 2 златни албума.

Борис Карадимчев (1933–1914)

Български композитор и преподавател, професор по музика в НАТФИЗ “Кр. Сарафов”. От 1978 е художествен ръководител на Детски хор „Пим-пам“, за който пише десетки детски песни, добили широка популярност. Създава произведения в различни музикални жанрове. Най-голяма популярност имат неговата филмова, детска и забавна музика. Автор е на музика към 120 анимационни филма, много от които имат успех из целия свят, и към повече от 40 игрални филма. Създал е над 200 забавни песни. Написал е симфонични и камерни произведения и др. Песента му “Бяла тишина” печели първа награда на фестивала “Златният Орфей” (1967) и се превръща в евъргрийн.

Виктор Чучков (1946)

Български композитор и концертиращ пианист, професор. От малък изучава пиано, на 20 години печели правото на стипендия в Римската музикална академия „Санта Чечилия“. Професор е по камерна музика и преподавател в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Творбите му се изпълняват в над 16 страни в Европа, Азия и Латинска Америка. Автор на някои от най-обичаните детски песни, като „Химн на сътворението“, „Дъга“.

БЪЛГАРСКИ МУЗИКАЛЕН ФОЛКЛОР

Герман е обичай за измолване на дъжд, разпространен в Северна България, южните склонове на Централна и Източна Стара планина и в Странджа. Обичаят не е календарно обвързан, а се изпълнява при продължително засушаване или непосредствено след другия обичай за измолване на дъжд - Пеперуда, понякога и на някой празник - Летен св. Атанас, Летен св. Никола, Еремия, дните след Гергьовден и др.

Основна част от обичая Герман е изработването на мъжка фигура от кал или глина, която ритуално се погребва. Тази кукла се нарича *Герман*, Фигурата се изработва от момичета под ръководството на по-възрастни жени и е доста детайлна – правят ѝ се очи, вежди, уста и т. н., като големината ѝ може да достигне до половин метър. На някои места на Германа се прави червена шапка от червени черупки на великденски яйца – обикновено първото счупено на великденската трапеза яйце. Ръцете се кръстосват на гърдите като на умрял човек. След изработването на фигурата тя се полага в ковчег, покрива се с цветя, слага ѝ се запалена свещ и жените я оплакват като мъртвец. Някъде дори е викан свещеник, за да го опее. След опяването куклата с тържествена погребална процесия се отнася край някой водоизточник, обикновено река, където се погребва. В крайдунавските села Германа не се погребва, а се хвърля в реката; където няма река се погребва на кръстопът. На гроба се поставя малък дървен кръст и жените ходят на гроба и правят помени (до деветия ден). Вярва се, че след изпълнението на този обичай, завалява дъжд. Ако дъждовете обаче са прекалено силни или проливни, куклата се изважда от гроба.

ПРОЕКТИ

Проектите се представят като възможности за работа още в началото на учебната година. Добре е да бъдат зададени като групови и учениците сами да посочат къде биха искали да се включат.

Проектите са интердисциплинарни – в тях се обединяват и надграждат знания по български език и литература, информационни технологии, география и икономика, човекът и природата, изобразително изкуство и др.

1. САЛОННИ И СТАНДАРТНИ ТАНЦИ

Подбира информация за всеки танц/или група танци/или по държави:

- Характеризира географското положение и границите на континента Южна и Северна Америка, Европа. Характеризира географското положение и граници на избрани страни в тях. Характеризира релефа, типичните полезни изкопаеми, климатични пояси и планинската, природните зони. Характеризира страните Бразилия и Аржентина, Куба, САЩ, Австрия и др.

- Подбира информация за важни исторически събития или личности, обекти, паметници на културата и пр.

- Подбира информация за културни събития/обекти с международно значение, характерни празници, облекло, музика, музикални инструменти

- Включва информация за съответните танци. Намира подходяща музика, с която озвучава проекта.

- Посочва източниците на информация, които са използвани в проекта.

Обединява и обобщава информацията под формата на презентация или видеоклип с продължителност 5 минути. Представя проекта си пред съучениците. Попълва по желание карта за оценка/самооценка на проекта.

2. МУЗИКА И МЕДИИ

- Подбира информация – текст и снимки за всяко техническо средство. Може да се включат уменията по изобразително изкуство.

- Подбира музика – стил, изпълнител, характерна за времето, в което всяко техническо средство е било ново/модерно/актуално и ги включва в проекта с кратка текста и снимкова информация.

- Към проекта могат да се включат и репертоарни песни – между представянето на проектите или като част от самите проекти.

Обединява и обобщава информацията под формата на презентация, която се представя пред класа. Попълва по желание карта за оценка/самооценка на проекта и се проследява напредъка на всеки ученик/група.

3. МУЗИКА И ФИЛМ

Проектът може да проследява развитието на филмовата индустрия или да представи предпочитан филм на ученик/група ученици. В проекта е добре да се включи текстова, снимкова и звукова – видео информация, която може да се представи под формата на специално създаден видеоклип /PowerPoint, Movie Maker и др/, учениците могат да се нарисуват свои варианти на афиш, плакат, реклама на филма и пр.

РАБОТА С МУЗИКАЛЕН СОФТУЕР ЗА НОТОПИС

Допълнителни задачи за учениците:

Учителят по музика представя програмата в час по музика като запознае учениците с възможностите ѝ и демонстрира работата с нея. За работа с програмата е добре учениците могат да ползват в определен час по музика компютърен кабинет, при необходимост може да се потърси помощта и на компютърния специалист в училище. Задачите могат да се поставят като домашна работа, самостоятелна работа и ли работа по групи в кабинета по музика.

Muse Score – <https://musescore.org/bg>

Имате възможност да:

- разгледате създадени с програмата музикални файлове и да ги прослушате. /Sheet Music/
- коментирате с учениците различните тонови трайности – включително и примерите за триола и синкоп.
- свалите безплатно програмата на своя компютър
- свалите ръководство за работа
- прегледате видеоуроци за работа с програмата.

ЗАДАЧИ:

1. Въведете в програмата нотните примери от песните на стр. 14 – „На купон“ и стр. 15 – „Усмивнат ден“.

- Прослушайте записа.
- Опитайте се да изпеете откъса със синхрон с програмата. Можете да промените темпото и тембъра. Коментирайте разликите. Запишете файловете.
- Нотирайте още веднъж примерите, но не използвайте триола и синкоп в тях. Как се променя характера на музиката? Кой вариант ви харесва повече? Запишете и файловете с променените нотни стойности.

2. Запишете гласовете на песента от стр. 27 „Що ми домилело“ по ноти в отделни файлове. Изпълнявайте гласовете от песента заедно с програмата, докато ги научите наизуст и в подходящо темпо. /Класът може да бъде разделен на групи, като всяка група нотира и разучи своя глас. След това песента може да бъде събрана и изпълнена двугласно от учениците в клас./

3. Въведете нотите на песента „Чула мома жътва“. Запишете песента и я разучете. Направете свой аранжимент на песента като добавете редове, на които да запишете предложенията си за съпровод на ударни музикални инструменти – дайре, барабанче и други. Запишете предложението си и го предложете на съучениците си за изпълнение.

4. Въведете в програмата темите от музикалните произведения:

- Българска рапсодия „Вардар“ – Панчо Владигеров – стр. 57 и стр. 58. Изберете различни тембри – цигулка, пиано, флейта, тромпет, др. изберете подходящо темпо. Запишете варианта който най-много ви допада. Научете и пейте темите наизуст и в синхрон с програмата.
- Нестинарко хоро – Марин Големинов, Пайдушко хоро из сюита „Тракийски танци“ – Петко Стайнов – стр. 60. Изберете различни тембри – цигулка, пиано, флейта, тромпет, др. изберете подходящо темпо. Запишете варианта, който най-много ви допада. Научете и пейте темите наизуст и в синхрон с програмата.

5. Запишете гласовете на песента от стр. 61 „Бре, Петрунко“ по ноти в отделни файлове. Изпълнявайте гласовете от песента заедно с програмата, докато ги научите наизуст и в подходящо темпо. /Класът може да бъде разделен на групи, като всяка група нотира и разучи своя глас. След това песента може да бъде събрана и изпълнена двугласно от учениците в клас./

6. Въведете нотите на песента „Гайдарче“. Запишете песента и я разучете. Направете свой аранжимент на песента като, добавате редове, на които да запишете предложенията си за съпровод на ударни музикални инструменти – дайре, барабанче и други. Запишете предложението си и го предложете на съучениците си за изпълнение.

7. Въведете в програмата Вариации на тема „Ода на радостта“, 9 симфония, I част от Лудвиг ван Бетовен – стр. 68. Прослушайте записа.

- Опитайте да промените тембъра/инструмента на всяка вариация и темпото.
- Поставете динамични знаци и коментирайте промяната.
- Предложете свой вариант на вариация – № 4

8. Предложете свой съпровод с музикални инструменти! (барабанче, клавиеси, дайре, маракаси) за втория дял от Химна на Европа.

9. Опитайте се да запишете предложението си с музикалната програма. Прослушайте записа и запишете файла.

10. Разгледайте внимателно нотния текст на „Ода на радостта“. Кои ноти са пропуснати? Запишете ги с помощта на програмата Muse Score.

ПЕСНИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Моят клас – музика и текст Росалин Наков
Искам –музика Жанина Янкулова, текст Мая Дългъчева
Вълшебен ритъм – музика Ангел Маринов, текст Ангелина Жекова
Купон – музика и текст Светослав Лобошки
Усмехнат ден – музика и текст Стефан Диомов
Рок след часовете – музика и текст Георги Джилянов
Бяла тишина – музика Борис Карадимчев, текст Богомил Гудев
Вземи ме Вело – народна песен
Що ми домилело – народна песен
Кемене ми дрънка – народна песен
Дилмано, Дилберо – народна песен
Заспала е Стана чичина – народна песен
Прочул ми се стар, стар нине – народна песен
Каланда – гръцка народна коледна песен
Елховий лес – немска коледна песен
Бианко Натале – музика Ървинг Бърлин
Deck the Halls – популярна коледна песен
Еврейска песен – еврейска народна песен
Да живеем като арменци – музика Хайгашод Агасян
Чула мома жътва – народна песен
А бре бачо Кольо – народна песен
Провикна се Радин баща – народна песен
Сбирайте се малки моми – народна песен
Ладо ле – музика Стефан Димитров, текст Захари Димитров
Пойду ль я, выйду ль я – руска народна песен
Санта Лучия – италианска народна песен
Добър вечер – Румънска народна песен
Къде си вярна ти любов народна – музика и текст Добри Чинтулов
Хубава си моя горо – текст Любен Каравелов
Щастието – музика Красимир Милетков, текст Борислав Мирчев
Едничък чуй се вик – музика Добри Христов
Обичам те родино – музика Любомир Пипков, текст Елисавета Багряна
Бре петрунко – народна песен
Мило ми е мамо, драго ми е – народна песен
Калино, малино – народна песен
Гайдарче – народна песен
Пеперуда лята – народна песен
Песен из филма „Полицаят от Сен Тропе“ – музика Раймонд Льофевр, текст Марияна Николова
На море с приятели – музика Хайгашод Агасян, текст Татяна Йотова

ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЗА СЛУШАНЕ

Смесено хоро – народен оркестър на АМТИИ
Менует ми мажор, оп. 13 – Луиджи Бокерини
Гавот из Оркестрова сюита № 3 – Йохан Себастиан Бах
Полонез сол минор – Фредерик Шопен
Валс – Йохан Щраус
Мазурка ре мажор, оп. 33 – Фредерик Шопен
Танго – из филма „Усещане за жена“
Самба
Рагтайм – Скот Джоуплин
Валс Марго – Ришар Галиано
Прелюд – С. Вайс – лютня
Менует – из Френска сюита – Йохан Себастиан Бах
Изпълнение на синтезатор, електрическа китара, електрическа цигулка
Вчера – рок група „Бийтълс“
Анастейша – рок-група „Слаш“
Бяла тишина – Борис Карадимчев
Турски марш – Волфганг Амадеус Моцарт
Мало село – изпълняват Василка Андонова и Кремена Станчева
Марко коси трева детелина – изпълнява Борка Тричкова
Кюстендилско хоро – изпълнява Атанас Вълчев – гъдулка
Шопско хоро – изпълнява Павел Сираков – дудук
Смесено хоро – изпълнява Илия Димитров – гайда
Ой шопе – оригинал и обработка – хор „Космическите гласове“
Дилмано, дилберо – изпълнява Емил Димитров
Шопска копаница
Четворно хоро
Граовско хоро
Ситно шопско хоро
Мама Елка буди – изпълнява Борис Машалов
Окарина – изпълнява Велко Къничев
Синаговско хоро – изпълнява Георги Петров – гъдулка
Пайдушко хоро
Ганкино хоро
Дайчово хоро
Еленино хоро
Ситно северняшо коро
Еленино хоро – Дико Илиев
Дайчово хоро – Дико Илиев
Струнен квартет оп. 71, 4 част – Йозеф Хайдн

Камаринская – народен танц
Улица Сезам – изпълнява Биг бенд на БНР
Тарантела – народен танц
Фанданго – народен танц
Балкански танци
Тема с вариации – Волфганг Амадеус Моцарт
Българска расодия „Вардар“ – Панчо Владигеров
Гротескна сюита „Бай Ганьо“, 2 част – Веселин Стоянов
Пролетни приумици – Любомир Пипков
Сюита „Тракийски танци“ – Петко Стайнов
„Нестинарско хоро“ из Танцовата драма „Нестинарка“ – Марин Големинов
Бре Петрунко – обработка Филип Кутев
Лале ли си, зюмбюл ли си – изпълнява Верка Сидерова
Калино, малино
Добруджанска гъдулка
Добруджанска тропанка – изпълнява на кавал Николай Докторов
Добруджанска а тройка – Желяз Димов, Иван Георгиев, Иван Петров
Добруджанска ръка – изпълнява Стоян Дечев
Вариации на тема „Ода на радостта“ от Лудвиг ван Бетовен
Рондо – Хенри Пърсел
Фантазия опус12 – Роберт Шуман
Музика към филма „Розовата пантера Пинко“ – Хенри Манчини

.....
/ЛОГО НА УЧИЛИЩЕТО/

**ПРИМЕРНО ГОДИШНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ
ПО МУЗИКА – ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА**

ПО УЧЕБНИКА ПО МУЗИКА ЗА 6. КЛАС НА ИЗДАТЕЛСТВО „ИЗКУСТВА“, 2017 Г.

Утвърждавам: .....

Директор: (име и фамилия)

Уроци за нови знания	24 часа
Уроци за упражнения	20 часа
Уроци за преговор	7 часа
Уроци за обобщение	4 часа
Уроци за контрол и оценка	3 часа
Уроци за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда	10 часа

Годишен хорариум: 68 часа

Изготвил: .....

(име и фамилия)

ПЪРВИ УЧЕБЕН СРОК

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1	Да си припомним	Преговор	<p>Пее песни според възможностите и желанието си и пресъздава характера им. Изразява отношение, аргументира предпочитания към песнен и друг репертоар. Проследява изразните средства в песента „Моят клас“ и коментира ролята им. Проследява и открива действието на формообразуващите принципи и определя музикалната форма като се подпомага с графични символи.</p>		<p>За леене: „Моят клас“, музика и текст Росалин Наков, песни по предложение на учителя и по предпочитания на учениците</p> <p>За слушане: „Моят клас“ – Р. Наков, музикални произведения по избор</p>	Портфолио	
2	1	Входно равнище		<p>Знае действието на формообразуващите принципи повторение и контраст и ги свързва с рондо формата. Знае имената на музикални инструменти, учени в пети клас и определя принадлежността им към установените в практиката видове и групи. Различава основни танцови елементи, разграничава пайдушко хоро, ръченица и валс. Обяснява смисъла, значението и спецификата на основни фолклорни обреди от календарния цикъл. Знае основни типични белези на музикалния фолклор от Тракия.</p>		<p>За леене: „Моят клас“ – Р. Наков, песни по предложение на учителя и по предпочитания на учениците от училищния или извънучилищния репертоар</p> <p>За слушане: музикални произведения по избор</p>	Входно равнище – музикален тест	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
3	2	Метроитъм и жанр	Упражнение	Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песните. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези на право хоро, пайдушко хоро, ръченица, дайчово хоро, валс, марш и др. Разпознава по тембър изучените народни музикални инструменти.	Метроитъм метрум ритъм жанр	За леене: „Моят клас“, песни по предложение на учителя и по прочитания на учениците от училищния или извънучилищния репертоар, свързани с темата. За слушане: „Смесено хоро“ – народен оркестър АМТИИ		
4	2	Салонни и фолклорни танци	Нови знания	Умее да слуша музика с определени задачи. Открива танците в творчеството на композиторите. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези. Познава музикалните жанрове гавот, менует, полонез. Коментира мястото на музикалните жанрове в миналото и днес. Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности. Проследява и открива действието на формообразуващите принципи, и определя музикалната форма, като се подпомага с графични символи. Знае принципите за редуване на частите на сюитата.	фолклорни танци салонни танци Менует Гавот Полонез сюита	За леене: „Моят клас“ За слушане: Менует – Бокерини Гавот из Оркестрова сита № 3 – Й. С. Бах Полонез сол минор – Фр. Шопен ритмични примери		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
5	3	Танците през XIX век	Упражнение	Умее да слуша музика с определени задачи. Открива пулсация на 3. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези. Сравнява музикалните жанрове валс и мазурка. Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности.	Валс Мазурка	За пеене: „Искам“ – Ж. Янкулова, песни по избор, свързани с темата За слушане: „Искам“ – Ж. Янкулова, Валс – Й. Щраус Мазурка – Фр. Шопен ритмични примери		
6	3	Латиноамерикански Стандартни танци	Упражнение	Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песните. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези. Познава по характерни белези музикалните жанрове самба и танго. Танцува според възможностите си танго. Разпознава по тембър изучените музикални инструменти. Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности.	Танго Самба Бандонеон	За пеене: „Вълшебен ритъм“ – Ангел Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова За слушане: „Вълшебен ритъм“ – Ангел Маринов, Танго из филма „Усещане за жена“, Самба Манана ритмични примери;	Музикално-снимков албум/колекция	
7	4	Синкоп	Нови знания	Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песните. Определя музикалната форма на песента „Купон“ и я отразява със свои графични символи. Разграничава по слух ритмичната фигура синкоп и я свързва с графично изображение. Изпълнява	синкоп	За пеене: „Купон“ – Св. Лобошки, „Вълшебен ритъм“ – Ангел Маринов, песни по избор За слушане: „Купон“ – Св. Лобошки, „Рагтайм“ – Ск. Джоплин Ритмичен пример		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
8	4	Триола	Нови знания	<p>Определя и пресъздава характера на песните при изпълнение. Разграничава по слух ритмична фигура триола и я свързва с графично изображение. Изпълнява по слух и по графичен запис ритмична фигура триола. Импровизира ритмичен съпровод.</p>	триола	<p>За пеене: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „Купон“ – Св. Лобошки За слушане: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „Валс Марго“ – Р. Галиано. Ритмичен пример и - Следене на нотен текст, тактуване; ритмичен съпровод;</p>		
9	5	Да се върнем към началото на музиката	Нови знания/Упражнение	<p>Пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Умее да слуша музика с определени задачи. Разпознава по тембър и на външен вид старинни музикални инструменти: клавесин, лютня и др.</p>	Клавесин Лютня орган	<p>За пеене: „Купон“ - Св. Лобоки, „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „Моят клас“ – Р. Наков За слушане: “Менуэт” из Френска сюита – Й. С. Бах Прелюд – С. Вайс</p>		
10	5	Електронни музикални инструменти	Упражнение	<p>Изравява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. Разпознава по тембър и външен вид съвременни електронни/електрически музикални инструменти: китара, електрическа</p>	Електрическа китара Електрическа цигулка Синтезатор Хамонд орган	<p>За пеене: Песни по предложение на учителя и по предпочитания на учениците За слушане: Изпълнение на синтезатор, електрическа цигулка, електрическа китара</p>	Работа с музикален софтвер	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
11	6	Рок група	Упражнение/ Нови знания	Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния или извънучилищния репертоар и аргументира избора си. Обяснява ролята на изразните средства в слушана и изпълнявана музика. Разпознава по тембър и на външен вид съвременни електронни музикални инструменти: електрическа китара, синтезатор и др. Различава по състав и тембър рок група. Предлага и участва в изпълнението на ритмичен съпровод.	Рок група Рок музика	За пеене: „Рок след часовете“ – Г. Джилянов, песни по предложение на учителя и по предпочитания на учениците За слушане: „Рок след часовете“ – Г. Джилянов, „Вчера“ – Бийтс „Анастейша“ – Слэш Ритмичен съпровод:	работа в час	
12	6	Кавър-версия и интерпретация	Нови знания	Изпълнява според възможностите си песните, като се ръководи от съпровода, общата звучност и указанията на учителя. Стреми се да пресъздаде ритъма, метрума, темпото. Предлага свои идеи за интерпретация. Проследява и коментира ролята на изразните средства в слушана и изпълнявана музика. Умее да слуша музика с определени задачи. Отражава музикалната форма на песента „Бяла тишина“ със свои графични.	Кавър-версия Интерпретация Сцена	За пеене: „Бяла тишина“ – музика Б. Карадимчев, „Рок след часовете“ – Г. Джилянов, песни по избор За слушане: „Бяла тишина“ – Б. Карадимчев Турски марш - Моцарт	работа в час	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
13	7	Български музикален фолклор	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Знае конкретни творби. Изпълнява емоционално репертоарни песни според възможностите си. Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение.		Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.		
14	7	Български музикален фолклор	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Знае конкретни творби. Изпълнява емоционално репертоарни песни според възможностите си. Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение.				
15	8	Шопска фолклорна област	Нови знания	Определя границите на фолклорната област. Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопско. Разграничава право хоро. Обяснява ролята на изразните средства при изпълнявана и слушана музика.	Шопски двуглас	За песен: Земи ми Вело – нар. песен За слушане: Земи ми Вело – нар. песен, „Мало село“ – нар. песен	работа в час	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
16	8	Шопска фолклорна област	Упражнение/Нови знания	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопско. Разграничава право хоро. Обяснява ролята на изразните средства при изпълнявана и слушана музика. Открива липсата на метрична пулсация.	Кралимаковски песни	За пеене: Що ми домилело – нар. песен, Земи ми Вело – нар. песен За слушане: Що ми домилело – нар. песен „Марко коси трева детелина Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране)	текущо оценяване	
17	9	Шопска фолклорна област	Нови знания/Упражнения	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопската фолклорна област. Идентифицира типични музикалнофолклорни примери. Описва специфичното отношение между творец и изпълнител във фолклора. Разпознава по тембър и външен вид характерни музикални инструменти от Шопската фолклорна област.	Окарина, дудук, двоянка, тамбура, гъдулка, гайда, Тъпан Интерпретация Обработка	За пеене: „Кемене ми дрънка“ – нар. песен За слушане: „Кемене ми дрънка“ – нар. песен Кюстендиско хоро - Гъдулка, гайда, Шопско хоро – дудук Смесено хоро – гайда „Ой шопе, шопе“ – Косми-чески гласови и Фолклорна група от с. Бухово	работа в час	
18	9	Шопска фолклорна област	Упражнение/Нови знания	Различава по основни типични белези музикалния и танцовия фолклор от Шопско. Усеца метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези на Граовско хоро, Копаница, Петрунино хоро и др. Разграничава копаница в подходящи примери. Разпознава метрична схема с графични символи и я свързва с жанрови белези. Обяснява	Граовско хоро Копаница Петрунино хоро Обработка Кавърверсия Интерпретация	За пеене: „Дилмано, Дилберо“ – нар. песен За слушане: „Дилмано, Дилберо“ – нар. песен, „Дилмано, Дилберо“ – изп. Емил Димитров, Шопска копаница, Четворно хоро, Граовско хоро, Ситно шопско хоро	работа в час	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
19	10	Шопска фолклорна област	Обобщение	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопската фолклорна област. Разпознава по звучност и състав различни оркестри, определя принадлежност на музикални инструменти към установените в практиката видове и групи. Разграничава хора от Шопската фолклорна област в подходящи примери. Импровизира ритмичен съпровод. Обяснява смисъла, значението и спецификата на фолклорния обред „Герман“. Описва специфичните отношения между творец и изпълнител във фолклора и в любителската практика.	Герман Маскаадни игри „Сурва“	За леене: Заспала е Стана чичина, песни от шопската фолклорна област За слушане: хора от шопската фолклорна област ритмичен съпровод.	Текущо оценяване	
20	10	Есенно-зимни обичаи и празници	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Знае конкретни творби. Изпълнява емоционално репертоарни песни според възможностите си. Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение. Проучва		Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
21	11	Коледа	Преговор	Пее според възможностите си народни песни по избор от училищния репертоар. Обяснява смисъла, значението и спецификата на фолклорни празници и обичаи от календарния цикъл. Знае наричания , свързани с изучаваните обреди.	Коледа	<i>За пеене:</i> „Прочул ми се стар, стар нине“ – нар. песен Коледарски народни песни он 5 клас <i>За слушане:</i> „Прочул ми се стар, стар нине“ – нар. песен, „Каланда“ – гръцка народна песен	Практическа дейност	
22	11	Коледа	Нови знания	Изразява отношение към фолклора на други народи. Коментира уникалните фолклорни практики. Определя и разграничава типичен български фолклор от чуждестранен и др. Пресъздава характера на песните при изпълнение. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар коледна музика от балкански страни.		<i>За пеене:</i> „Каланда“ – гръцка народна песен, „Прочул ми се стар, стар нине“ <i>За слушане:</i> „Каланда“ – гръцка народна песен, коледна музика от балкански страни по избор	работа в час	
23	12	Фолклорът по света	Преговор	Знае популярни коледни песни от различни страни. Изразява лични предпочитания и изтъпява по избор песни от училищния и извънучилищния репертоар. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар коледна музика от балкански и европейски страни.		<i>За пеене:</i> „Елховий лес“ – немска коледна песен, коледни песни от училищния и извънучилищния репертоар <i>За слушане:</i> „Елховий лес“ – немска коледна песен, коледна музика по избор.	Проект за коледното дърво	

№ по ред	Учебна седмича по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
24	12	Проверка на знанията по музика	Междинно равнище	Разграничава по основни типични белези музикалния фолклор на Шопската фолклорна област. Идентифицира типични музиканофолклорни примери. Разграничава ритмични фигури синкоп и триола и ги свързва с графично изображение. Разграничава ритмична фигура синкоп в звучаща музика. Разпознава по тембър и визуално старини и електронни музикални инструменти, особености и представители на рок музиката. Знае националността на изучаваните танци и ги свързва с метрична пулсация. Коментира ролята на изразните средства.		Диагностициране знанията и уменията на учениците, свързани с овладяването на ключови понятия, знания и умения.	Музикален тест	Проверка на знанията по музика
25	13	Коледа та по света	Преговор	Знае популярни коледни песни от различни страни. Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. Пее емоционално коледни песни от цял свят. Изразява отношение към празника чрез лично предпочитание на песни. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар коледна музика от балкански и европейски страни.		За пееие: "Bianco Natale" – I. Berlin, коледни песни от училищния и извънучилищния репертоар За слушане: "White Christmas", "Bianco Natale" – I. Berlin, коледна музика по избор.	Практическа дейност	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
26	13	Коледа по света	Преговор	Изпълнява според възможностите си коледни песни, като се ръководи от съпровода, общата звучност и указанията на учителя. Стреми се да пресъздаде характера им. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар коледна музика от балкански и европейски страни.		За леене: „Deck the Halls“ – коледна песен от Уелс, коледни песни от училищния и извънучилищен репертоар За слушане: „Deck the Halls“ – коледна песен от Уелс, коледна музика по избор.	Текущо оценяване	
27	14	Новогодишен концерт	Наблюдение – проект	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Знае конкретни творби, свързани с Коледа и Нова година. Изпълнява емоционално коледни песни според възможностите си. Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение.		Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.	Работа по проект – индивидуално или групово оценяване	
28	14	Новогодишен концерт	Наблюдение – проект	Подбира подходяща музика за изпълнение на танци. Познава и използва компютъра като система за възпроизвеждане и запис на звук. Записва музика на дигитален носител.		За леене: песни и произведения по избор.	Работа по проект – индивидуално или групово оценяване	
29	15	Празници на етносите в България	Нови знания	Пресъздава характера на песните при изпълнение. Познава песни, танци и празници на други етноси в България. Открива сходства и различия в различни фолклорни традиции.	Евреи Арменци Роми	За леене: „Еврейска песен“, „Да живеем като арменци“ – Х. Агасян За слушане: „Еврейска песен“, „Да живеем като арменци“ – Х. Агасян, музика по избор, свързана с темата	Работа в часа	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
30	15	Празници на етносите в България	Упражнение	Пресъздава характера на песните при изпълнение. Познава песни, танци и празници на други етноси в България. Открива сходства и различия в различни фолклорни традиции.		За пеене: „Еврейска песен“, „Да живеем като арменци“ – Х. Агасян За слушане: музика по избор, свързана с темата	проект	
31	16	Северняшка фолклорна област	Упражнение/ Нови знания	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Северняшката фолклорна област. Пресъздава характера на песента при изпълнение. Открива основни типични белези на музикалния фолклор от Северна България. Усеща метричната пулсация и характера на песента като жанрови белези на право хоро. Импровизира ритмичен съпровод.		За пеене: „Чула мома жътва“ – нар. песен За слушане: „Чула мома жътва“ – нар. песен, Абре бачо Кольо – нар. песен ритмичен съпровод;	Работа в часа	
32	16	Северняшка фолклорна област	Нови знания	Разпознава по основни типични белези музикалния фолклор от Северна България. Определя границите на фолклорната област. Илюстрира чрез песен, танц и мелодия характерните особености на тракийската народна музика. Разпознава по тембър и външен вид характерни музикални инструменти от Северняшката фолклорна област. Разпознава характерни метрични явления – безмензурност. Възпроизвежда основните танцови движения на хоро и танцува според възможностите си.	Окарина Дудук, Тамбура, кавал, гайда, гъдулка Бръмбазък	За пеене: „Абре бачо Кольо“, „Чула мома жътва“ За слушане: Абре бачо Кольо – нар. песен, „Мама Елка буди“ Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране); Ритмичен съпровод; Танцуване на дайчово хоро;	Работа в часа	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
33	17	Северняшка фолклорна област	Нови знания	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Северняшката фолклорна област. Пресъздава характера на песента при изпълнение. Разпознава метрума на музика в 11/8, 13/8 в песни и инструментални мелодии от училищния репертоар. Изпълнява правилно 11/8, 13/8 в музикални примери. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези на право хоро, пайдушко хоро, Гамкино хоро, Еленино хоро дайчово хоро и др. Възпроизвежда основните танцови движения на дайчово хоро и танцува според възможностите си.	Пайдушко хоро Гамкино хоро Дайчово хоро Еленино хоро Ситно северняшко хоро верняшко хоро	За песене: „Провикна се Радин баща“ – нар. песен За слушане: „Провикна се Радин баща“ – нар. песен Пайдушко хоро Гамкино хоро Дайчово хоро Еленино хоро Ситно северняшко хоро Танцуване на дайчово хоро;	Практическа дейност	
34	17	Северняшка фолклорна област	Упражнение	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Северняшката фолклорна област. Пее според възможностите си народни песни от Северняшката фолклорна област. Пресъздава характера на песните при изпълнение. Разпознава метрума на музика в 5/8, 7/8 а, 7/8 б, 9/8 а, 13/16 – в песни и инструментални мелодии. Определя метрума и размера на хората. Разпознава и сравнява по тембър духов оркестър и народен оркестър.	Дико Илиев	За песене: песни от Северна България За слушане: Еленино хоро Дайчово хоро	Практическа дейност	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
35	18	Ладуване	Нови знания	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Обяснява смисъла, значението и спецификата на народния обичай Ладуване.	Ладуване	За леене: „Сбирайте се малки моми“ – нар. песен, песни по предложение на учителя и по прочитания на учениците За слушане: „Сбирайте се малки моми“ – нар. песен, „Ладо ле“ – Стефан Димитров	Практическа	
36	18	Ладуване	упражнение	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Обяснява смисъла, значението и спецификата на народния обичай Ладуване.		За леене: „Ладо ле“ – Стефан Димитров, Сбирайте се малки моми, песни по избор За слушане: по предложение на учителя и по прочитания на учениците		

ВТОРИ УЧЕБЕН СРОК

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
37	19	Камерен оркестър	Нови знания	Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти и формации. Разпознава конфигурацията на камерни изпълнителски състави. Различава по състав и тембър изучаваните инструментални състави.	камерен оркестър дуо трио квартет	За пеене: Песни по избор За слушане: „Струнен квартет оп. 71, 4 част, Хайдн, музикални произведения по предложение на учителя и по предпочитание на учениците	работа в час	
38	19	Камерен оркестър	Наблюдение	Разпознава конфигурацията на изпълнителските състави дуо, трио, квартет, камерен оркестър в различни практики. Различава по състав и тембър изучаваните инструментални състави.		За пеене: Песни по избор от училищния и извънучилищен репертоар За слушане: камерни музикални произведения по предложение на учителя и по предпочитание на учениците		
39	20	Фолклорът на Европа	Нови знания	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар фолклорна музика от европейски страни. Импровизира ритмичен съпровод.	Танци, обичаи песни	За пеене: „Пойду ль я, выду ль я“, „Санта Лучия“ За слушане: „Пойду ль я, выду ль я“, „Санта Лучия“, „Камаринская“, Тарантелла, Фанданго Ритмичен съпровод;	Писмено изпитване	
40	20	Фолклор от Балканите	Нови знания	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песента при изпълнение. Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар фолклорна музика от балкански страни.	най, бузук, гусле, саз	За пеене: „Добър вечер“ – румънска народна песен За слушане: „Добър вечер“ – румънска народна песен, турска народна песен,		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
				Обяснява ролята на изразните средства в слушана и изпълнявана музика. Описва специфичните отношения между творец и изпълнител във фолклора, в професионалната музика и в любителската практика.		народни танци от Гърция, Сърбия, Румъния		
41	21	Национален празник	Упражнение	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Следва указанията на учителя, реагира на диригентските жестове в музикално-изпълнителската дейност.	Химн	За пеене: „Къде си вярна ти любов народна“, патриотични песни по избор За слушане: „Къде си вярна ти любов народна“, „Химн на България – Цв. Радославов	Проект	
42	21	Национален празник	Нблюдение	Пее според възможностите си „песните. Коментира ролята на изразните средства в музиката. Пресъздава характера на песните при изпълнение. Следва указанията на учителя, реагира на диригентските жестове в музикално-изпълнителската дейност. Изразява лични предпочитания. Различава по състав и тембър изучаваните инструментални и вокални състави.	химн видове оркестри марш	За пеене: „Мила Родино“ – химн на Р. България „Къде си вярна ти любов народна“ „Хубава си моя горо“, песни по предпочитания на учениците, свързани с Националния празник - 3 март. За слушане: „Химн на България – Цв. Радославов		
43	22	Пролетно-летни обичаи и празници	Нови знания/упражнение	Обяснява смисъла, значението и спецификата на фолклорните обичаи Сирни заговезни и Тодоровден от календарния цикъл. Пее според възможностите си и пресъздава	Сирни заговезни Тодоровден	За пеене: Народни песни по предпочитания на учениците За слушане: народни песни и хора по предпочитания на учениците	работа в часа	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
44	22	Пролетно-летни обичаи и празници	упражнение	характера на песните при изпълнение. Изразява лични предпочитания.	Баба Марта, Благовещ, Лазаруване, Връбница, Великден, ладуване Гергьовден, Еньовден	За пеене: народни и авторски репертоарни песни по предпочитания на учениците За слушане: фолклорна и авторска музика по предпочитания на учениците	работа в часа	
45	23	Пролетно-летни обичаи и празници	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Подбира подходяща музика за изпълнение на танци. Познава и използва компютъра като система за възпроизвеждане и запис на звук. Записва музика на дигитален носител.		Репертоарни песни и произведения за слушане по темата	Работа по проект – индивидуално или групово оценяване	
46	23	Музикални форми	Нови знания/упражнение	Пресъздава характера на песента при изпълнение. Определя музикалната форма на песента и я отразява със свои графични символи. Изпълнява темата на Моцартовите вариации като си помага с нотния текст и я свързва със съответната творба и автор. Открива действието на формообразуващите принципи	Вариационна форма	За пеене: “Щастие” – Кр. Милетков репертоарни песни За слушане: “Щастие” – Кр. Милетков, Тема с вариации – Моцарт Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране); Ритмичен съпровод;	Текущо оценяване	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
47	24	Български композитори класици	Нови знания	Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за развитието на музикалната култура. Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Открива действието на формообразуващите принципи в сложната триделна форма. Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. Обяснява смисъла на понятието „класика“.	Класика Панчо Владигеров Сложна триделна форма Рапсодия	За пеене: „Едничък чуй се вик“ – Д. Христов, „Щастие то“ – Кр. Милетков За слушане: „Българска рапсодия „Вардар“ – П. Владигеров Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране);		
48	24	Български композитори класици	Упражнение	Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за развитието на музикалната култура. Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Свързва българските композитори класици с изучаваното в клас произведение. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези на ръченица и валс. Разграничава ръченица и валс в слушана музика. Знае принципите на редуване на частите на сюитата. Разграничава по слух ритмична фигура триола и я свързва с графично изображение. Изпълнява по слух и по графичен запис ритмична фигура триола.	Веселин Стоянов Сюита Гротеска	За пеене: „Едничък чуй се вик“, тема от рапсодия „Вардар“ За слушане: Гротескна сюита „Бай Ганьо“ – В. Стоянов – II част, „Българска рапсодия „Вардар“ – П. Владигеров Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране);		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
49	25	Български композитори класици	упражнение	Пресъздава характера на песента при изпълнение и определя музикалната форма. Знае имената на български композитори и ги свързва с изучавани произведения. Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Участва в обсъждането на изразните средства в различни музикални произведения. Изразява емоционално преживяване при изпълнението на песни, при слушането на музика от български композитори.	Любомир Пипков	За пеене: „Обичам те родино – Л. Пипков, „Един чък чуй се вик“ За слушане: „Пролетни приумици“, Гротескна сюита „Бай Ганьо“ – В. Стоянов – II част	работа в часа	
50	25	Български композитори класици	Упражнение	Пресъздава характера на песента при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Знае имената на български композитори и ги свързва с изучавани произведения. Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези. Разграничава право хоро, пайдушко хоро и ръченица в слушана музика. Знае принципите на редуване на частите на сюитата.	Петко Стайнов	За пеене: теми от сюита „Тракийски танци“, „Обичам те родино“ За слушане: Сюита „Тракийски танци“ Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране);		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
51	26	Български композитори класици	Упражнение	Пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Знае имената на български композитори и ги свързва с изучавани произведения. Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Обяснява значението на понятията обработка и интерпретация.	Марин Големинов Филип Кутев обработка	За пеене: „Бре Петрунко“, тема на Нестинарско хоро, „Обичам те родино“ – Л. Пипков За слушане: „Бре Петрунко“, „Нестинарско хоро“ из танцова драма „Нестинака“ Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране);	Практическа дейност	
52	26	Български композитори класици	Обобщение	Пее според възможностите си песни и теми от българските композитори класици. Пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Знае имената на български композитори класици и ги свързва с изучавани произведения. Проследява изразните средства в произведенията за слушане, коментира ролята им и ги използва като слухова опора при разпознаване.		За пеене: Репертоарни песни и теми от българските композитори класици За слушане: Произведения за слушане по темата	Работа по групи	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
53	27	Добруджанска фолклорна област	Нови знания	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Добруджа. Определя границите на фолклорната област. Изразява лично отношение, мнение и предпочитание към репертоарните песни. Пее според възможностите си песни и теми от българските композитори класици.	Песни	За пеене: „Мило ми е мамо, драго ми е“, репертоарни песни по предпочитание на учениците За слушане: „Мило ми е мамо, драго ми е“ „Лале ли си зюмбюл ли си“	Текущо оценяване	
54	27	Добруджанска фолклорна област	упражнение	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Добруджа. Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Обяснява значението на понятията обработка и интерпретация. Обяснява смисъла, значението и спецификата на фолклорния обичай Бразаа от календарния цикъл.	Обработка Интерпретация Обичаи	За пеене: „Калино, Малино“, „Мило ми е мамо, драго ми е“ За слушане: „Калино Малино“, „Лале ли си зюмбюл ли си“		
55	28	Добруджанска фолклорна област	Упражнение	Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Добруджа. Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Разпознава по тембър и на външен вид типични фолклорни музикални инструменти от Добруджа. Различава по състав и тембър инструменталния състав „Добруджанска тройка“	Кавал, гайда, Гъдулка, физармоника, акордеон, Добруджанска тройка	За пеене: „Гайдарче“, „Калино, Малино“, „Мило ми е мамо, драго ми е“ За слушане: „Гайдарче“ „Добруджанска тройка“		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
56	28	Добруджанска фолклорна област	Обобщение	Пее според възможностите си песните. Следва указанията на учителя, свързани с промяната на метрума. Разпознава метрума на музика в 2/4, 5/8, 7/8 а, 9/8 а – в песни и инструментални мелодии от училищния репертоар. Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Северняшката фолклорна област.	Добруджанска ръка Добруджанска тропанка Сборенка Добруджански ръченик	За пеене: песни от Добруджа За слушане: Добруджанска ръка Добруджанска тропанка		
57	29	Пролетни обичаи	Нови знания	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Обяснява смисъла, значението и спецификата на основни фолклорни пролетни обичаи. Импровизира ритмичен съпровод.	Пеперуда	За пеене: „Лелепрудя лята“, Народни песни свързани с пролетния календар Ритмичен съпровод;	работа в часа	
58	29	Фолклорни области	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Знае конкретни творби		Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.	Работа по проект – индивидуално или групово оценяване	
59	30	Фолклорни области	Наблюдение	Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация.		Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.	Работа по проект – индивидуално или групово оценяване	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
60	30	Биг бенд	обобщение	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Разпознава по състав и тембър инструментален състав биг бенд. Разпознава по тембър групи музикални инструменти.	Биг бенд	За пеене: репертоарни песни по предпочитания на учениците За слушане: „Улица Се-зам“	Проект	
61	31	Музикални форми	Обобщение	Проследява принципите на формообразуване и ги открива в подходяща музика. Открива действието на формообразуващите принципи в сложна триделна форма, вариационна, рондо форма. Прилага графични модели и закономерности при онагледяването на музикалните форми		За пеене: Ода на радостта, песни в едноделна, двуделна, триделна, рондо форма За слушане: Вариации на тема „Ода на радостта“ Рондо – Х. Пърсел Фантазия опус 12 – Шуман Следене на нотен текст, пеене по ноти (подчинено солфежиране);	Работа по групи	
62	31	Музика и медии	Нови знания	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Коментира мястото на музиката в предавания и програмите на електронните медии	Медия, фонограф, грамофон, касетофон Магнетофон	За пеене: Репертоарни песни по предпочитания на учениците За слушане: музикални произведения по избор		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
63	32	Музика и медии	Наблюдение	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Познава съвременни комуникационни канали за реализация на музикална продукция в публичната сфера. Предлага подходяща музика за различни медийни форми. Изпраща музикална информация по електронна поща.		Песни и произведения за слушане по избор	Практическа работа	
64	32	Музика и филм	Нови знания	Пее според възможностите си песента Пее по избор песен от училищния и извънучилищния репертоар. Знае имената на поне двама представители на българската популярна музика и ги свързва с тяхна репертоарна песен. Знае три имена на композитори на песни от училищния репертоар.	Саундтрак	За пеене: "Сен Тропе" – песен из филма „Полицаят от Сен Тропе“, песни по избор За слушане: „Музика из филма Розовата пантера Пинко“, филмова музика по предложение на учител и ученици	работа в часа	
65	33	Музика и филм	упражнение	Пее според възможностите си и пресъздава характера на песните при изпълнение. Коментира мястото на музиката във филмите и в предавания и програми на електронните медии. Предлага подходяща музика за различни медийни форми.		За пеене: "Сен Тропе" – песен из филма „Полицаят от Сен Тропе“, песни по избор За слушане: „Музика из филма Розовата пантера Пинко“, филмова музика по предложение на учениците		

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
66	33	Концертна програма	Преговор	Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и извънучилищния репертоар. Пресъздава характера на песента при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. Проследява изразните средства в подходящи музикални творби, коментира ролята им и ги използва като слухова опора при разпознаване.		За пеене: "На море с приятели" – Х. Агасян, песни по избор За слушане: "На море с приятели" – Х. Агасян, музика по предложение на учениците	Проект – концертна програма	
67	34	Какво научих в 6 клас	Изходно равнище	Знае имената и свързва и свързва делото на българските композитори класици с развитието на музикалната ни култура. Знае смисъла и използва правилно понятието „класика“. Знае действието на формообразуващите принципи във вариационната форма, рондо формата и сложната триделна форма. Познава характерни белези на музикалните жанрове, принципите за редуване на частите на сюитата. Свързва метрума на музиката в 5/8, 7/8 а, 9/8а, 11/8. 13/16 с жанровите белези на пайдушко хоро, ръченица, дайчово хоро, ганкино хоро, копаница, еленино хоро. Свързва метрума на музиката в 3/4, 4/4. 11/8 и съответен		За пеене: "На море с приятели" – Х. Агасян, репертоарни песни по избор За слушане: музикални произведения по избор	диагностика на изходно равнище на достигането на компетентностите като ачаквани резултати по програмата	

№ по ред	Учебна седмича по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
				<p>характер с жанровите белези на менует, танго и копаница. Познава и коментира основни типични белези на българския музикален фолклор – песенен, инструментален, обреден. Ориентира се в характерните особености на музиката на изучаваните фолклорни области. Знае основни танцови елементи на салонния и модерния танц. Познава и коментира практики, форми, популярни понятия и термини, свързани с традиционното и съвременното функционалиране на музиката. Разпознава характерни метрични явления, безмензурност. Знае основни формообразуващи принципи в музиката и ги открива в изучавани музикални форми и творби. Изпълнява според възможностите си пет песни от училищния репертоар – авторски и народни, както и „Химн на Европа“, „Химн на Св. Кирил и Методий“, „Химн на Република България“. Разпознава слухово и свързва автор с творба. Знае значението на изразните средства, коментира ги в слушана или изпълнявана музика. Различава по състав и тембър изучаваните инструментални състави – симфоничен оркестър, духов оркестър,</p>				

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели	Забележки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
68	34	Концерт любими песни и произведения	Преговор	Изразява предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и извънучилищния репертоар. Слуша музика с определени задачи. Знае специфични отношения между творец и изпълнител във фолклора, в професионалната музика и в любителската практика.		За пеене: Песни по предпочитания на учениците. За слушане: музикални произведения по предпочитания на учениците.	Практическа дейност	

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ МУЗИКА
ЗА VI КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *музика* в VI клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани със спецификата на музикалното изкуство във всичките му разнообразни прояви и с изграждането на музикалноизпълнителски, музикалноаналитични, когнитивни, социални, творчески и други компетентности у ученика, в контекста на задължителните ключови компетентности за учене през целия живот съобразно Европейската референтна рамка.

В музикалнообразователния процес по музика в VI клас се създават условия за по-нататъшно развитие на музикалните способности като съществен фактор за пълноценно общуване с музиката и успешно реализиране на музикалните дейности. В хода на учебната работа се развиват уменията за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на музикална информация.

Акцентът се поставя върху знания за българския фолклор и българското професионално творчество след Освобождението, знания за музикалните форми, жанрове и принципи на формообразуване, както и умения за разпознаване, сравняване и интегрирането им в другите области на образователния процес.

Посочените в учебната програма теми за нови знания не бива да се обвързват с ред и последователност на урочната единица, а да бъдат въведени във всеки от часовете чрез подходящ художествен музикален материал.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Музикална практика: музициране, възприемане на музика	<ul style="list-style-type: none"> • Пее най-малко четири песни по избор от училищния репертоар и ги интерпретира според възможностите си. • Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песен от училищния и/или извънучилищния репертоар. • Изпълнява по запис музика от училищния и/или извънучилищния репертоар. • Импровизира съпровод върху песен и/или инструментален откъс. • Пее по слух според възможностите си две теми от изучавани музикални произведения и ги свързва със съответната творба и автор. • Разпознава по характерна музика три танца и танцува според възможностите и желанията си най-малко два от тях.
Музика и съвременни информационни технологии	<ul style="list-style-type: none"> • Познава съвременни комуникационни канали за реализация на музикална продукция в публичната сфера. • Използва основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация.
Елементи на музикалната изразност	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира ролята на изразните средства в музика от различни жанрове и стилове. • Разпознава по звучност и състав различни оркестри, определя принадлежност на музикални инструменти към установените в практиката видове и групи. • Разпознава характерни метрични явления – безмензурност. • Разпознава метрума на музика в 11/8, 13/8 в песни и инструментални мелодии от училищния репертоар. • Разпознава по слух ритмични групи, включващи нотни стойности до осмина, и ги свързва с графични символи.
Музикални жанрове и форми	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни формообразуващи принципи в музиката и ги открива в изучавани музикални форми и творби от училищния репертоар. • Знае особеностите на различни жанрове, изброява техни типични белези и коментира функцията им в миналото и днес.
Музика, култура, общество	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава музика и коментира обреди от различни фолклорни области в България, включително от своя регион – Шопско, Северна България, Добруджа. • Изброява имена на български композитори класици, като ги свързва с по едно тяхно произведение. • Познава музика на други народи и етноси, като открива сходства и различия. • Познава и коментира практики, форми, популярни понятия и термини, свързани с традиционното и съвременното функциониране на музиката. • Посочва имената на трима музиканти или музикални формации от различни жанрове и стилове и ги свързва с типични произведения.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тема	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема: ПЕЕНЕ НА ПЕСНИ</p> <p>1.1. Пеене на авторски песни от училищния репертоар</p> <p>1.2. Пеене на народни песни от училищния репертоар</p> <p>1.3. Пеене на предпочитани песни от училищния и/или извънучилищния репертоар</p> <p>1.4. Пеене на две теми от изучавани музикални произведения.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае четири песни от училищния репертоар – авторски и народни. • Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. • Изпълнява две теми от изучавани музикални произведения и ги свързва със съответната творба и автор. • Пресъздава характера на песента при изпълнение. • Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. 	
<p>2. Тема: СЛУШАНЕ НА МУЗИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Умее да слуша музика с определени задачи. • Проследява изразните средства в подходящи музикални творби, коментира ролята им и ги използва като слухова опора при разпознаване. • Проследява принципите на формообразуване и ги открива в подходяща музика. • Разпознава по характерна мелодия най-малко четири откъса от репертоара за слушане. • Разпознава по характерна музика най-малко четири характерни танца. 	

<p>3. Тема: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ</p> <p>3.1. Музикални изразни средства – ритъм, мелодия, темпо, тембър, метрум, динамика</p> <p>3.2. Метроритмичното разнообразие на българския фолклор</p> <p>3.3. Групи музикални инструменти – струнни, духови, ударни и клавишни</p> <p>3.4. Инструментални състави – камерни и големи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана или изпълнявана музика. • Използва изразните средства като ориентир при разпознаването на инструментална творба. • Изпълнява правилно 11/8, 13/8 в музикални примери. • Открива липсата на метрична пулсация. • Разпознава по тембър и на външен вид старинни и съвременни електронни/електрически музикални инструменти: клавишин, китара електрическа китара, синтезатор. • Разпознава конфигурацията на изпълнителските състави в различни практики. • Различава по състав и тембър изучаваните инструментални състави. • Разграничава по слух ритмичните фигури - триола и синкоп, и ги свързва с графично изображение. • Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи. 	<p>метроритъм камерен оркестър дуо трио квартет рок група биг банд синкоп триола</p>
<p>4. Тема: МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ</p> <p>4.1. Повторение и контраст, вариране</p> <p>4.2. Музикални форми</p> <p>4.3. Музикални жанрове</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива действието на формообразуващите принципи във вариационна, рондо и сложна триделна форма. • Отразява музикалните форми със свои графични символи. • Познава характерни белези на музикалните жанрове. • Коментира мястото на музикалните жанрове в миналото и днес. 	<p>вариационна форма рондо форма сложна триделна форма повторение и контраст вариране песен менуует гавот танго самба полонез мазурка валс</p>

<p>5. Тема: БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА</p> <p>5.1. Музикално-фолклорни области: граници, песни, инструменти, обреди, изпълнители, танци Шопско, Северна България, Добруджа</p> <p>5.2. Фолклорна музика и обредност Ладуване, Пеперуда, Герман</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Различава по основни типични белези музикалния фолклор от изброените области. • Идентифицира типични музикално-фолклорни примери. • Изразява свои предпочитания към музика от различни региони и аргументира избора си. • Разграничава право хоро, пайдушко хоро, ръченица и дайчово хоро, ганкино хоро, копаница, еленино хоро в подходящи примери. • Обяснява смисъла, значението и спецификата на основни фолклорни обреди от календарния цикъл. • Знае наричания и народни песни, свързани с изучаваните обреди. 	<p>традиционен фолклор исо</p>
<p>6. Тема: МУЗИКА И ОБЩЕСТВО</p> <p>6.1. Български композитори класици</p> <p>6.2. Популярна музика и популярна култура</p> <p>6.3. Музиката и съвременните медии</p> <p>6.4. Автор, изпълнител, публика</p> <p>6.5. Фолклорната музика в модерната и глобалната епоха</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. • Разпознава поне три от тях. • Обяснява смисъла на понятието „класика“. • Категоризира по основни белези популярната култура и музика у нас. • Посочва имената на поне четирима представители на българската популярна музика и ги свързва с тяхна репертоарна песен. • Коментира мястото на музиката в предавания и програми на електронните медии. • Предлага подходяща музика за различни медийни форми. • Свързва три имена на композитори на песни и инструментални произведения от училищния репертоар. • Обяснява значението на понятията обработка, кавърверсия, интерпретация. • Познава песни, танци и празници на други етноси в България. • Открива сходства и различия в различни фолклорни традиции. • Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар фолклорна музика от балкански и европейски страни. • Свързва две обработени песни с композитор и изпълнител. • Описва специфичните отношения между творец и изпълнител във фолклора в професионалната музика и в любителската практика 	<p>интерпретация</p> <p>медия саундтрак</p> <p>обработка кавърверсия</p>

<p>7. Тема: МУЗИКА, ДВИЖЕНИЕ, ТАНЦ 7.1. Художествена музика и танци – дайчово хоро, танго, полка, мазурка, менует, гавот</p>	<p>сцена</p>
<p>8. Тема: МУЗИКА И СЪВРЕМЕНИ ТЕХНОЛОГИИ 8.1. Програми за аранжиране на мелодия 8.2. Запис на музика 8.3. Търсене на музика – аудио и видео в интернет пространството</p>	<p>звукозапис звуконосител аудио и видео формати</p>

- Открива танците в творчеството на композиторите.
  - Възпроизвежда основните танцови движения на дайчово хоро и танго.
  - Подбира подходяща музика за изпълнение на танц.
  - Различава основни танцови елементи на фолклорния, салонния и модерния танц.
- Познава основните възможности на програма за аранжиране на мелодия.
  - Избира различни инструменти и темпо при възпроизвеждане на въведена мелодия като нотен текст.
  - Различава компютърни и акустични музикални инструменти – звуци.
  - Извършва запис на музика.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас - 68 часа

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	35%
За упражнения	30%
За преговор	10%
За обобщение	5%
За наблюдение в извънучилищна обучаваща среда а) наблюдение в изнесена музикално-творческа среда: - <i>посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция</i> б) наблюдение на жива звукова среда: - <i>екскурзия сред природата</i>	15%
За контрол и оценка (за входно и изходно ниво)	5%

СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни и от класни работи	15%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, на лабораторни упражнения, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Спецификата на музикалнообразователния процес създава условия за придобиване на ключовите компетентности:

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<ul style="list-style-type: none"> ✓ търсене на понятия за определяне характера на музикалното произведение; ✓ описване на звукови картини; ✓ обсъждане на текстове на песни; ✓ обогатяване речника на учениците.
Умения за общуване на чужди езици	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на понятия на чужд език от музиката в практически музикални дейности; ✓ четене на текстове на песни на чужди езици; ✓ обогатяване речника на учениците, свързан с чуждия език.
Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	<ul style="list-style-type: none"> ✓ прилагане на математически модели и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – изразни средства; ✓ прилагане на графични модели и закономерности при онагледяването на музикални форми и жанрове; ✓ участие в музикални дейности във връзка със звукоизобразителната същност на музиката, теми, посветени на различни (природни обекти и явления, сезони, животни, планини, реки и др.);
Дигитална компетентност	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на дигитална звуковъзпроизвеждаща техника и съвременни музикални инструменти в обучението по музика; ✓ търсене, събиране, обработване на информация, в т.ч. и музикална, използвайки съвременните информационни технологии и интернет ресурси; ✓ използване софтуер за запис и възпроизвеждане на музика.

<p>Умения за учене</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ следване на указания за музикално-изпълнителска дейност; ✓ планиране на собствената дейност в групово музициране; ✓ сравняване на различни музикални произведения, обобщаване, групиране по определен признак; ✓ самостоятелно събиране и използване на информация при поставени задачи в дейности в изнесена обучаваща среда – звуците в природата; ✓ посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция.
<p>Социални и граждански компетентности</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ формулиране на мнение при изпълнение и възприемане на музиката чрез знания за българския фолклор и българското професионално музикално творчество след Освобождението, като се прави разлика между народно творчество и възрожденско музициране (напр. чрез песента на Добри Чинтулов „Къде си вярна ти любов народна“); ✓ участие в обсъждането на различни музикални произведения; ✓ участие в групов учебна дейност, свързана с изява на толерантност към различните мнения и предпочитания, толерантност към различните възможности на съучениците, търпимост, уважение и подкрепа в процеса на груповото музициране; ✓ участие в екипи за работа по учебни проекти по музика с интердисциплинарен характер.
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в музикални изяви, свързани с календарните празници, отбелязвани в класната стая и в училището: коледни, новогодишни, пролетни празници, пагронен празник на училището, завършване на учебната година и др.; ✓ проява на толерантност към други мнения и интерпретации.
<p>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на емоционалното преживяване при изпълнението на песни, при слушането на музика и общуването с българския музикален и танцов фолклор; ✓ подбиране на музика за отбелязването на български празници, свързани с обредния календар (Коледа, сурвакари, кукери, лазарки), класови и общоучилищни празници; ✓ наблюдаване на музикалнотворческа среда чрез посещение на репетиция на вокална формация (вокална група, детски хор и др.), посещение на репетиция на инструментална формация.
<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слушане и изпълнение на музикални произведения, свързани с адекватното поведение на човека в природата, на улицата, у дома и на обществени места за опазване на човешкото здраве, оценяване значението на природосъобразния начин на живот; ✓ наблюдения на жива звукова среда при посещение на зоопарк, градски парк и др.

Интегративните връзки между музиката и останалите учебни предмети се осъществяват чрез общи проблеми, теми и понятия, работа по проекти, упражнения в компютърен кабинет. Интеграцията с останалите изкуства и с другите предмети, чрез които се придобиват ключови компетентности, съдейства за изграждане на цялостна и единна представа за света и разкриване на общи закономерности в историческото и съвременното развитие.

ТЕМА: ДА СИ ПРИПОМНИМ

Урок № 1/стр. 3 – стр. 5

Музикален материал:

За пеене: „Моят клас“ – Р. Наков, репертоарни песни от 5. клас

За слушане: музикален материал, съобразен с въпросите за преговор

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Музикални инструменти Музикални форми Танци	Обичаи Фолклорни области	• Проследява и открива действието на формообразуващите принципи и определя музикалната форма като се подпомага с графични символи.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Насоки за работа и запознаване на учениците с материала в 6. клас
Основна част	20–35 минути	• Разучаване: „Моят клас“ – Р. Наков
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• Преговор: „Отново е 15-ти“ – Х. Агасян.
Рефлексия	2–4 минути	• Художествена работа: песни по избор на учениците.
		• За слушане: музикални откъси свързани с преговора.

ТЕМА: ВХОДНО РАВНИЩЕ

Урок № 2

Музикален материал: „Моят клас“ – Р. Наков

За пеене: репертоарни песни

За слушане: музикален материал, съобразен с въпросите от теста

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: за упражнение, за проверка на знанията – диагностика

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
	• Диагностициране знанията и уменията на учениците, свързани с овладяването на ключови понятия, знания и умения	

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на тест – входно равнище • При наличие на време – изпълнение на репертоарни песни по желание.
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МЕТРОРИТЪМ И ЖАНР

Урок № 3/стр. 6 – стр. 7

Музикален материал:**За пеене:** „Моят клас“ – Р. Наков**За слушане:** „Смесено хоро“ – АМТИИ**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** упражнение**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
метроритъм жанр	Размери и танци Изразни средства	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песните. • Усеца метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези на право хоро, пайдушко хоро, ръченица, дайчово хоро, валс, марш и др.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и художествена работа: „Моят клас“ – Р. Наков. • Преговор и художествена работа върху песни примери за марш, валс – от репертоара на 5. клас • За слушане: „Смесено хоро“ АМТИИ-отгатване на метрумите и размерите в композицията и тяхната смяна. • Работа по въпросите от стр. 7.
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: САЛОННИ И ФОЛКЛОРНИ ТАНЦИ

Урок № 4/стр. 8 – стр. 9

Музикален материал:

За пеене: „Моят клас“ – Р. Наков, народни песни от 5. клас

За слушане: „Менует“ – Л. Бокерини, Гавот из Оркестрова сюита № 3 – Й. С. Бах, Полонез сол минор – Фр. Шопен

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Менует Гавот Полонез	<ul style="list-style-type: none"> • Познава по характерни белези музикалните жанрове гавот, мазурка, полонез • Проследява и открива действието на формообразуващите принципи, и определя музикалната форма, като се подпомага с графични символи. • Знае принципите за редуване на частите на сюитата. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности. • Открива танците в творчеството на композиторите. Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези • Умее да слуша музика с определени задачи.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с музикална загадка: народна песен – определяне на размер, метрум и танц
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Въвеждане в темата. • За слушане: „Менует“ – Бокерини и „Гавот“ – Бах
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Упражнение: ритъм на менуета – затвърждаване чрез играта „Парола“ • За слушане: „Полонез“ – Шопен, с въпросите от стр. 9
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Упражнение: ритъм на полонез – игра „Парола“ • Песен по желание на учениците.

ТЕМА: ТАНЦИТЕ ПРЕЗ XIX ВЕК

Урок № 5/стр. 10

Музикален материал:

За пеене: „Искам“ – Ж. Янкулова, „Моят клас“ – Р. Наков,

За слушане: „Валс“ – Й. Щраус, „Мазурка“ – Фр. Шопен

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус

- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: упражнение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
валс	• Умее да слуша музика с определени задачи. Открива пулсация на 3.	• Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности.
мазурка	• Сравнява музикалните жанрове валс и мазурка.	• Участва в обсъждането на музикалните произведения.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Музикални загадки: разпознава гавот, менует и полонез • Ритмични упражнения: изпълнява ритъм на менует и полонез по слух и графичен запис
Основна част	20–35 минути	• Разучаване: „Искам“ – Ж. Янкулова, характер, темпо, метрум, размер • За слушане: „Валс“ – Й. Щраус, „Мазурка“ – Фр. Шопен
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• Упражнение: ритъм на мазурка – игра „Парола“
Рефлексия	2–4 минути	• Репертоарни песни в ритъм на валс от 5 клас

ТЕМА: ЛАТИНОАМЕРИКАНСКИ ТАНЦИ

Урок № 6/стр. 11 – стр. 13,

Музикален материал:

За пеене: „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова

За слушане: Танго, Самба

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение, представяне – работа по проект

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
танго	• Усеща метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези.	• Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности.
самба	• Познава по характерни белези музикалните жанрове самба и танго.	• Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песните.
бандонеон	• Разпознава по тембър изучените музикални инструменти.	• Танцува според възможностите си танго.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Ритмични упражнения: изпълнява ритъм на менует, полонез и мазурка по слух и графичен запис.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Музикална загадка: разпознава по жанрови белези – размер, метрум, характер гавот, танго и валс.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Художествена работа: „Искам“ – Ж. Янкулова, темпо, динамика, солисти. • За слушане: танго и самба – въпросите на стр. 11. • Упражнение: ритъм на танго – игра „Парола“.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разучаване на „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов.

ТЕМА: СИНКОП

Урок № 7/стр. 14

Музикален материал:**За пеене:** „На купон“ – Св. Лобошки, „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова**За слушане:** Рагтайм – Скот Джоуплин**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** нови знания, представяне – работа по проект**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Синкоп	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава по слух ритмичната фигура синкоп и я свързва с графично изображение. • Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава по слух ритмичната фигура синкоп. • Изпълнява според възможностите си и пресъздава характера на песента. • Определя музикалната форма и я отразява със свои графични символи

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и художествена работа: „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов. • Разучаване: „На купон“ – въпросите от стр. 14.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Ритмични упражнения: изпълнява ритъм на синкопа – игра „Парола“.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Художествена работа: песен по избор
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Време за представяне на проект – танци.

ТЕМА: ТРИОЛА

Урок № 8/стр. 15

Музикален материал:

За пеене: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „На купон“ – Св. Лобошки, „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова

За слушане: Валс „Марго“ – Р. Галиано, Рагтайм – Скот Джоуплин

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Триола	• Разпознава ритмични групи по графично изображение и ги свързва с графично изображение.	• Изпълнява по слух и по графичен запис ритмична фигура триола.
Синкоп	• Разграничава по слух ритмична фигура триола и я свързва с графично изображение.	• Определя и пресъздава характера на песента при изпълнение.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване и художествена работа: „На купон“ – темпо, характер, динамика, солисти.
Основна част	20–35 минути	• Ритмични упражнения: синкоп – изпълнява по слух и по графичен запис.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• Разучаване: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов – въпроси от стр. 15.
Рефлексия	2–4 минути	• Упражнение: ритмична фигура триола • За слушане – Валс Марго. • Музикална загадка: Рагтайм – Скот Джоуплин. • Художествена работа: песен по желание.

ТЕМА: ДА СЕ ЗАВЪРНЕМ КЪМ НАЧАЛОТО НА МУЗИКАТА

Урок № 9/стр. 16 – стр. 17

Музикален материал:

За пеене: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „На купон“ – Св. Лобошки, „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова,

За слушане: Менует из Френска сюита – Бах, Прелюд – С. Вайс

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания, упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
клавесин	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава по тембър и на външен вид старинни музикални инструменти: клавесин, лютня и др. 	<ul style="list-style-type: none"> Отнася ги към изучаваните групи музикални инструменти. Определя особености на тембъра.
лютня	<ul style="list-style-type: none"> Пресъздава характера на песните при изпълнение. Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. 	<ul style="list-style-type: none"> Умее да слуша музика с определени задачи.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Музикални загадки: Рагтайм – Ск. Джоуплин и Валд Марго – Галиона – определят произведенията, ритмичните групи и музикалните инструменти, които изпълняват произведенията. Въвеждане на темата: за слушане – клавесин и лютня – определят тембрите на инструментите, характера на музиката, коментират изпълнението в пиесите. Музикална загадка: „Усмихнат ден“ – чрез темата от песента /може да се въведе и като пеене по ноти/. Художествена работа. Преговор: триола Музикална загадка: чрез темата от песента „На купон“ и художествена работа по песента.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ЕЛЕКТРОННИ МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ

Урок № 10/стр. 18 – стр. 19

Музикален материал:

За пеене: „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „На купон“ – Св. Лобошки, „Вълшебен ритъм“ – А. Маринов, „Искам“ – Ж. Янкулова,

За слушане: изпълнения на електрическа китара, електрическа цигулка, синтезатор

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Електронни музикални инструменти Компютърна програми за нотопис Компютърни програми за аранжиране на музика	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава по външен вид и тембър музикалните инструменти Назовава, разпознава компютърни музикални програми Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. 	<ul style="list-style-type: none"> Определя особености на тембъра Коментира изпълнението на музиката. Работи с компютърна програма за обработка/въвеждане на музика

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Музикални загадки: разпознава по тембър клавесин и лютня. Художествена работа „На купон“
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> Въвеждане на темата – за слушане: електрическа китара, цигулка и синтезатор – определят тембрите на инструментите, характера на музиката, коментират изпълнението в пиесите.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> Демонстриране на компютърна музикална програма и първоначална работа /Muse Score – въвеждане на размер и кратък нотен текст от учебника, прослушване и изпяване – ритмичната схема на изучаван танц/.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> Художествена работа: песен по желание.

ТЕМА: РОК ГРУПА

Урок № 11/стр. 20 – стр. 21

Музикален материал:**За пеене:** „Рок след часовете“ - Г. Джилянов, „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов, „На купон“ – Св.

Лобошки

За слушане: „Вчера“ – Бийтълс, „Анастейша“ – Слэш**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** нови знания/упражнения**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Рок-музика	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава характерните музикални инструменти Определя общото и различното 	<ul style="list-style-type: none"> Изразява свои предпочитания към различни песни и аргументира избора си. Предлага и участва в изпълнението на ритмичен съпровод.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Музикални загадки: разпознава по тембър електрическа цигулка, китара, синтезатор. Въвеждане в темата. За слушане: Бийтълс, Слэш. Разучаване: „Рок след часовете“ Работа по ритмичен съпровод на песента. Художествена работа: „На купон“ – солисти, съпровод.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КАВЪРВЕРСИЯ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

Урок № 12/стр. 22 – стр. 23

Музикален материал:**За пеене:** „Бяла тишина“ – Б. Карадимчев, „Рок след часовете“ – Г. Джилянков**За слушане:** „Бяла тишина“ – Б. Карадимчев, „Турски марш“ – В. А. Моцарт**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** нови знания/упражнения**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Кавърверсия Интерпретация	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава смисъла на понятията в звучаща музика Определя общото и различното 	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява ролята на изразните средства в изпълнявана музика. Умее да слуша музика с определени задачи. Проследява изразните средства в музикална творба и коментира ролята им.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Разпяване с „Рок след часовете“ – Г. Джилянков и художествена работа. Преговор: рок-музика, електронни инструменти и въвеждане в темата чрез прослушване на двете изпълнения на песента „Бяла тишина“ Разучаване: „Бяла тишина“ За слушане: „Турски марш“ – Моцарт – две изпълнения – коментар на въпросите на стр. 22 Коментар по въпросите на стр. 23 – художествена работа – песен по желание.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ МУЗИКАЛЕН ФОЛКЛОР

Урок № 13 – 14/стр. 24 – стр. 25

Музикален материал:

За пеене: народни песни от Тракия, Пирин, Родопите

За слушане: хора, музикални инструменти и обичаи.

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: наблюдение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. • Знае конкретни творби. • Определя общото и различното	<ul style="list-style-type: none"> • Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар. • Изпълнява емоционално репертоарни песни според възможностите си. Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение. • Проследява изразните средства в музикална творба и коментира ролята им

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Представяне на фолклора на родния край, населено място • Подготовка и реализиране на интервю свързано с народните традиции – запис на песен танц, обичай.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ШОПСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 15/стр. 26

Музикален материал:

За пеене: „Земи ме Вело“

За слушане: „Мало село“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Шопски двуглас	<ul style="list-style-type: none"> Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопско. 	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава право хоро в подходящ пример. Обяснява ролята на изразните средства при изпълнявана и слушана музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Разучаване: „Земи ме Вело“ За слушане: „Мало село“ Особености на песните – нови знания Съпоставяне с Пиринския двуглас – „Еленко моме маленко“ – преговор на двата гласа и съпровод на песента.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ШОПСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 16/стр. 27

Музикален материал:**За пеене:** „Що ми домилело“, „Земи ме Вело“**За слушане:** „Марко коси трева детелина“ „Мало село“**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обеспечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** нови знания/упражнения**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Шопски двуглас Кралимарковски песни	<ul style="list-style-type: none"> Различава по основни типични белези музикалния фолклор от Шопско. 	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява ролята на изразните средства при изпълнявана и слушана музика. Работа с компютърна програма – нотопис. Пеене по ноти.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Разпяване: „Земи ме Вело“ – съпровод Разучаване: „Що ми домилело“ – по гласове, двуглас Работа с музикална програма: изпълнение на нотен текст „Що ми домилело“

Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: „Марко коси трева детелина“ • Особенности на песните – нови знания – допълнение.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ШОПСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 17/стр. 28 – стр. 29

Музикален материал:

За пеене: „Кемене ми дрънка“, „Що ми домилело“, „Земи ме Вело“

За слушане: Кюстендилско хоро, Шопско хоро, Смесено хоро

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Окарина, джура гайда, гъдулка, тамбура, тъпан, дудук, двоянка интерпретация обработка	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър и на външен вид музикални инструменти. 	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира типични музикално-фолклорни примери. • Описва специфичното отношение между творец и изпълнител във фолклора

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване: „Земи ме Вело“ – съпровод • Художествена работа: „Що ми домилело“ – по гласове, двуглас, със съпровод
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: Кюстендилско хоро, Шопско хоро, Смесено хоро – размер и метрум, темпо, тембър на народните инструменти.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разучаване: „Кемене ми дрънка“, „Ой, шопе, шопе“ – две изпълнения – обработка и автентичен фолклор – коментар.

ТЕМА: ШОПСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 18/стр. 30

Музикален материал:

За пеене: „Дилмано, Дилберо“, „Кемене ми дрънка“, „Що ми домилело“, „Земи ме Вело“

За слушане: „Дилмано, Дилберо“, Шопска копаница, Четворно хоро, Граовско хоро, Ситно шопско хоро

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Хора и размери интерпретация обработка	• Характерни размери и метруми: 2/4, 7/8а, 7/8б, 9/8, 11/8, 12/8.	• Идентифицира типични музикално-фолклорни примери. • Описва специфичното отношение между творец и изпълнител във фолклора

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• За слушане: „Дилмано, Дилберо“ – два варианта – определяне на обработка, интерпретация, кавърверсия
Основна част	20–35 минути	• Разучаване: „Дилмано, Дилберо“ – определяне на метруми и размери и смяната им.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• За слушане: Шопска копаница, Четворно хоро, Граовско хоро, Ситно шопско хоро – определяне метрум и размер, темпо, динамика, музикални инструменти – тембри
Рефлексия	2–4 минути	• Художествена работа: „Кемене ми дрънка“ • Песен по желание

ТЕМА: ШОПСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 19/стр. 31

Музикален материал:

За пеене: „Заспала е Стана чичина“, „Дилмано, Дилберо“, „Кемене ми дрънка“, „Що ми домилело“, „Земи ме Вело“

За слушане: примери за хора и размери

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: обобщение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Окарина, джура гайда, гъдулка, тамбура, тъпан, дудук, двоянка интерпретация обработка	• Разпознава по звучност и състав различни оркестри, определя принадлежност на музикални инструменти към установените в практиката видове и групи.	• Идентифицира типични музикално-фолклорни примери. • Описва специфичното отношение между творец и изпълнител във фолклора

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване: „Дилмано, Дилберо“ – предложение за съпровод • Разучаване: „Заспала и Стана чичина“ • Музикални загадки: хора от шопската област • Характерни обичаи и изпълнители • Художествена работа: песни от шопската фолклорна област – представени като „Шопска китка“
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ЕСЕННО-ЗИМНИ ОБИЧАИ И ПРАЗНИЦИ

Урок № 20/стр. 32

Музикален материал:**За пеене:** народни песни**За слушане:** примери за хора и размери, народни инструменти**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** наблюдение**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Окарина, джура гайда, гъдулка, тамбура, тъпан, дудук, двоянка интерпретация обработка	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. • Знае конкретни творби. 	<ul style="list-style-type: none"> • Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар. • Изпълнява емоционално репертоарни песни според възможностите си. • Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава, проучва, събира информация за есенно-зимните обичаи и оформя в продукт – каталог, брошура, книжка • Предлага подходяща музика към обичаите.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОЛЕДА

Урок № 21/стр. 33

Музикален материал:

За пеене: „Прочул ми се стар, стар нине“, народни песни – коледарски

За слушане: Коледарско хоро – 5 клас

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Коледа коледари буенек	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява смисъла, значението и спецификата на фолклорни обреди от календарния цикъл. • Знае наричания, свързани с изучаваните обреди.	<ul style="list-style-type: none"> • Пее според възможностите си народни песни по избор от училищния репертоар

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разучаване: „Прочул ми се стар, стар нине“ – размер, метрум хоро • Преговор: Коледа, наричания, хора, размери и схеми • Преговор: коледарски песни от 5 клас. • Предлага и друга подходяща музика към обичая.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОЛЕДА

Урок № 22/стр. 33

Музикален материал:

За пеене: „Каланда“, „Прочул ми се стар, стар нине“

За слушане: „Каланда“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Коледа	<ul style="list-style-type: none"> • Изразява отношение към фолклора на други народи. • Коментира уникалните фолклорни практики	<ul style="list-style-type: none"> • Определя и разграничава типичните български фолклор от чуждестранен и др.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с „Прочул ми се стар, стар нине“ – работа по групи, атифонно изпълнение, със съпровод, с танц • Отгатване на коледарски хора – размери и музикални инструменти • Разучаване: „Каланда“ – характер, размер и схема, музикална форма.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОЛЕДА ПО СВЕТА

Урок № 23/стр. 34

Музикален материал:**За пеене:** „Каланда“ „Елховий лес“**За слушане:** „Ксаланда“, „Елховий лес“**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** преговор**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Коледа	<ul style="list-style-type: none"> • Знае популярни коледни песни от различни страни. • Знае наричания, свързани с изучаваните обреди. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване: „Каланда“ – темпо, солисти • Разговор за традициите по Коледа и изпълнение на познати песни • Разучаване: „Елховий лес“ – характер, размер и схема, музикална форма.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОЛЕДА ПО СВЕТА

Урок № 24/стр. 34

Музикален материал:**За пеене:** „Bianco Natale“ „Каланда“ „Елховий лес“

За слушане: „Bianco Natale“, Каланда, Елховий лес

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Коледа	• Знае популярни коледни песни от различни страни.	• Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване с „Елховий лес“ – художествена работа – темпо, динамика, солиращи групи. • За слушане и разучаване: „Bianco Natale“ – определяне на изразни средства и музикална форма, характер на музиката. • Художествена работа: „Каланда“.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОЛЕДА ПО СВЕТА

Урок № 25/стр. 34

Музикален материал:

За пеене: „Deck the Halls“, „Bianco Natale“, „Каланда“, „Елховий лес“

За слушане: „Deck the Halls“, „Bianco Natale“, „Каланда“, „Елховий лес“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Коледа	• Знае популярни коледни песни от различни страни.	• Изпълнява според възможностите си коледни песни, като се ръководи от съпровода, общата звучност и указанията на учителя; като се стреми да пресъздаде характера им.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и изучаване: „Deck the Halls“; • Художествена работа: „Bianco Natale“ – изразни средства характер на музиката • Художествена работа: „Каланда“ и „Елховий лес“
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРОВЕРКА НА ЗНАНИЯТА. МЕЖДИНЕН ТЕСТ.

Урок № 26/стр.

Музикален материал:

За пеене: предпочитани песни

За слушане: музикални примери свързани с теста

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: проверка на знанията

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Диагностициране знанията и уменията на учениците, свързани с овладяването на ключови понятия, знания и умения.		

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Тест – звучащи и словесни въпроси
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: НОВОГОДИШЕН КОНЦЕРТ

Урок № 27 – 28/стр.

Музикален материал:

За пеене: предпочитани песни

За слушане: музикални примери свързани с теста

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус

- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: наблюдение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Зимни празници	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. • Знае конкретни творби, свързани с Коледа и Нова година. 	<ul style="list-style-type: none"> • Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар. • Изпълнява емоционално коледни песни според възможностите си. • Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Представяне на коледните и новогодишни традиции е нас и по света. • Изготвяне на концертна програма – сценарий, плейлиста, извършване на запис на музикалните произведения и пр.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРАЗНИЦИ НА ЕТНОСИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Урок № 29 – 30/стр. 36 – 37

Музикален материал:

За пеене: „Еврейска песен“

За слушане: „Да живеем като арменци“ – Х. Агасян

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Евреи, арменци, роми	• Запознаване с традиции на някои етноси в България.	• Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.
	• Знае конкретни творби, свързани с фолклора на етносите.	• Използва различни интерпретационни варианти на изпълнение.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и изучаване: „Еврейска песен“ – характер темпо. Размер и метрум. • Работа с музикален софтуер Muse Score – нотирание на еврейската песен, изпълнение с програмата, аранжимент с ударни инструменти • За слушане: „Да живеем като арменци“ – характер, темпо, размер и метрум. • Работа по проект – брошура – „Празници на етносите в България“ – в рамките на часа
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: СЕВЕРНЯШКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАТ

Урок № 31/стр. 38

Музикален материал:

За пеене: „Чула мома жътва“

За слушане: право хоро

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Северняшка фолклорна област право хоро	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознаване на основни типични белези на музикалния фолклор от Северна България. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава в репертоар за изпълнение и слушане размер 2/4 и го свързва с право хоро. • Разпознава шопски и северняшки фолклор. • Изпълнява съпровод към песен.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване: „Еврейска песен“. • За слушане: отгатване на право хоро от шопската фолклорна област – определя метрум и размер, музикален инструмент, шопска фолклорна област • За слушане и изучаване: „Чула мома жътва“ – сравнение с шопската област • Художествена работа по песента – съпровод • Песни в метрума на право хоро от изучаваните фолклорни области – да си припомним и изпълним по 1 пример.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: СЕВЕРНЯШКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 32/стр. 39 – стр. 40

Музикален материал:

За пеене: „А бре бачо кольо“, „Чула мома жътва“

За слушане: „Мама Елка буди“, изпълнения на окарина и гъдулка

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Безмензурни песни Народни музикални инструменти	• Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти.	• Разпознаване на основни типични белези на музикалния фолклор от Северна България.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване: „Чула мома жътва“ – съпровод, изпълнение по ноти и др. • Разучаване: „А бре бачо Кольо“ – задачите на стр. 39 • За слушане: „Мама Елка буди“ – характер и безмензурност. • Характерни народни инструменти – определяне тембъра на окарина и гъдулка • Песен по желание
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: СЕВЕРНЯШКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 33/стр. 41

Музикален материал:

За пеене: „Провикна се Радин баща“, „А бре бачо Кольо“, „Чула мома жътва“

За слушане: пайдушко хоро, ганкино хоро, дайчово хоро, еленино хоро, ситно северняшко хоро

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Хора и размери	• Разпознава метрума на музика в 5/8, 7/8 а, 11/8 , 9/8 а, 13/16 – в песни и инструментални мелодии	• Разпознаване на основни типични белези на музикалния фолклор от Северна България

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване: „Чула мома жътва“ – съпровод, изпълнение по ноти и др. • Художествена работа: „А бре бачо Колю“ – съпровод, по групи • Разучаване: „Провикна се Радин баща“ – размер и метрум • За слушане: хора от стр. 40 – определяне на метрум и размер. • Песен по желание
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: СЕВЕРНЯШКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ

Урок № 34/стр. 41

Музикален материал:**За пеене:** „Провикна се Радин баща“, „А бре бачо Колю“, „Чула мома жътва“**За слушане:** пайдушко хоро, дайчово хоро, еленино хоро**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** упражнение**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Хора и размери Дико Илиев Духов оркестър и оркестър от народни инструменти	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава метрума на музика в 5/8, 7/8 а, 11/8 , 9/8 а, 13/16 – в песни и инструментални мелодии 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознаване на основни типични белези на музикалния фолклор от Северна България • Определя метрум и размер на хората. Разпознаване и сравняване по тембър духов оркестър и народен оркестър.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с „Провикна се Радин баща“ и художествена работа. • Музикална загадка: Дайчово хоро – сравнение с Дайчово хоро от Дико Илиев • За слушане: Еленино хоро и Еленино хоро – Дико Илиев • Художествена работа: северняшки народни песни.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ЛАДУВАНЕ

Урок № 35/стр. 43

Музикален материал:

За пеене: „Сбирайте се малки моми“, „Провикна се Радин баща“,

За слушане: „Сбирайте се малки моми“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Обичай ладуване	• Разпознаване на основни типични белези на българските народни обичаи.	• Изпълнява според възможностите си репертоарни песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване и разучаване: „Сбирайте се“ – размер и метрум. • Запознаване с особеностите на обичая
Основна част	20–35 минути	• Разучаване на допълнителни песни свързани с обичая.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• Музикални загадки: хора и инструменти • Художествена работа: северняшки народни песни.
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ЛАДУВАНЕ

Урок № 36/стр. 43

Музикален материал:

За пеене: „Ладо ле“ – Ст. Димитров, „Сбирайте се малки моми“,

За слушане: „Ладо ле“ – Ст. Димитров, „Сбирайте се малки моми“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Обичай ладуване	• Разпознаване на основни типични белези на българските народни обичаи	• Изпълнява според възможностите си репертоарни песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване със „Сбирайте се“ – размер и метрум. • Разучаване и художествена работа: „Ладо ле“ – характер, музикална форма, работа по групи • Пресъздаване на обичая Ладуване.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КАМЕРЕН ОРКЕСТЪР

Урок № 37/стр. 44 – стр. 45

Музикален материал:

За пеене: „Ладо ле“ – Ст. Димитров, „Искам“ – Ж. Янкулова, „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов

За слушане: Струнен квартет – оп. 71, 4 част – Й. Хайдн

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Дуо, трио, квартет, квинтет, камерен оркестър	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти и формации. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите си репертоарни песни

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и художествена работа: „Ладо ле“ – работа по групи, избор на солисти, съпровод
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Връзка с изпълнителите – Тоника – брой изпълнители – квартет.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Въвеждане на темата за камерните състави
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: Струнен квартет – Хайдн • Художествена работа: репертоарни песни.

ТЕМА: КАМЕРЕН ОРКЕСТЪР

Урок № 38/стр. 44 – стр. 45

Музикален материал:

За пеене: „Ладо ле“ – Ст. Димитров, „Искам“ – Ж. Янкулова, „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов

За слушане: Струнен квартет – оп. 71, 4 част – Й. Хайдн

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета

- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
  - Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: наблюдение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Дуо, трио, квартет, квинтет, камерен оркестър	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава конфигурацията на изпълнителските състави дуо, трио, квартет, камерен оркестър в различни практики 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти и формации • Изпълнява според възможностите си репертоарни песни

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и художествена работа: „Ладо ле“ – работа по групи, избор на солисти, съпровод
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Връзка с изпълнителите – Тоника – брой изпълнители – квартет.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Въвеждане на темата за камерните състави
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: Струнен квартет – Хайдн • Художествена работа: репертоарни песни. • Предлага музикални примери за различните видове според броя изпълнители камерни състави.

ТЕМА: ФОЛКЛОР ОТ ЕВРОПА

Урок № 39/стр. 46 – стр. 47

Музикален материал:

За пеене: „Пойду, ль я, выйду, ль я“, „Санта Лучия“

За слушане: „Камаринская“, Тарантела, Фанданго

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Баян, балалайка, кастанети Фанданго, тарантела	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по характерни белези традиционна музика и танци от Европа 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти • Изпълнява според възможностите си репертоарни песни

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с „Пойду, ль я, выйду ль я“ – определяне на темпо, характер, метрум и размер • За слушане: „Камаринская“ – характер, метрум и размер – особености на руския фолклор • За слушане: Тарантела – характер, метрум и размер – особености на италианския фолклор • Разучаване: Санта Лучия. Сравнение на изразните средства с руската народна песен. • За слушане: Фанданго – особености на испанската народна музика. • Съпровод на репертоарни песни.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ФОЛКЛОР ОТ БАЛКАНИТЕ

Урок № 40/стр. 48 – стр. 49

Музикален материал:**За пеене:** „Добър вечер“, „Пойду, ль я, выйду, ль я“, „Санта Лучия“**За слушане:** турска народна песен, сръбско хоро, гръцко хоро, македонско хоро**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало**Тип на урока:** нови знания**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
най, бузуки, гусла, саз	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния. • репертоар фолклорна музика от балкански страни. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана и изпълнявана музика.
	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър и на външен вид изучените музикални инструменти 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите си репертоарни песни

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и разучаване: „Добър вечер“ – особености на румънския фолклор • За слушане: хора от Сърбия, Гърция, Македония, песен от Турция – определяне на характер, размер и метрум, особености на фолклора.

Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Художествена работа: „Пойду, ль я, выйду ль я“ и „Санта Лучия“ – избор на солисти, съпровод и др. • Музикални загадки: Фанданго, Тарантела, Камаринская
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: НАЦИОНАЛЕН ПРАЗНИК

Урок № 41/стр. 50

Музикален материал:

За пеене: „Къде си вярна, ти любов народна“

За слушане: „Хубава си моя горо“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Национален празник Химн на България	<ul style="list-style-type: none"> • Знае авторите на музиката и текста на Химн на България, „Хубава си моя горо“, „Къде си вярна, ти любов народна“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите си Химн на България и др. песни свързани с родината

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и разучаване: „Къде си вярна ти любов народна“ – размер и метрум, темпо, динамика, характер, музикална форма • Какво знаем за националния празник на България? – препитване. • Художествена работа: Химн на България – със съпровод и акапелно • За слушане: „Хубава си моя горо“ – изразни средства, характер, музикална форма • Разучаване на песента.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: НАЦИОНАЛЕН ПРАЗНИК

Урок № 42/стр. 50

Музикален материал:

За пеене: „Къде си вярна, ти любов народна“, „Хубава си моя горо“

За слушане: подходяща музика при изготвяне на празнична програма

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус

- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: наблюдение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Национален празник	<ul style="list-style-type: none"> • Знае авторите на музиката и текста на Химн на България, „Хубава си моя горо“, „Къде си вярна, ти любов народна“ и др. песни 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите си Химн на България и др. песни свързани с родината

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и изучаване: „Хубава си моя горо“ • Изготвяне на празнична програма – песни и произведения • Избор на водещи: Представяне на програмата в клас.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРОЛЕТНО-ЛЕТНИ ОБИЧАИ И ПРАЗНИЦИ

Урок № 43/стр. 51

Музикален материал:

За пеене: „Къде си вярна, ти любов народна“, „Хубава си моя горо“,

За слушане: кукерски танци – фолклорна музика

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Пролетно-летни обичаи и празници	<ul style="list-style-type: none"> • Знае песни и наричания, особености при провеждането на обичаите. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите песни свързани с народните обичаи. • Разпознава народните обичаи в подходяща музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Музикални загадки: песни от Коледа и ладуване – препитване за връзката с фолклорния празничен календар.

Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на песните • Въвеждане в темата за Кукерите и Тодоров ден – подходяща музика – кукери от учебника по музика за 5 клас • Художествена работа – песни по избор.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРОЛЕТНО-ЛЕТНИ ОБИЧАИ И ПРАЗНИЦИ

Урок № 44/стр. 52 –стр. 53

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни свързани с обичаите лазаруване, цветница, ладуване, баба Марта, Гергьовден.

За слушане: песни свързани с пролетно-летните обичаи

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Пролетно-летни обичаи и празници	<ul style="list-style-type: none"> • Знае песни и наричания, особености при провеждането на обичаите. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява според възможностите песни свързани с народните обичаи. • Разпознава народните обичаи в подходяща музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Музикални загадки – репертоарни песни свързани с пролетно-летните обичаи • Художествена работа върху песни – солисти, групи, съпровод на песните.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРОЛЕТНО-ЛЕТНИ ОБИЧАИ И ПРАЗНИЦИ

Урок № 45/стр.

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни свързани с обичаите

За слушане: песни свързани с пролетно-летните обичаи

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: *наблюдение*

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Пролетно-летни обичаи и празници	• Знае песни и наричания, особености при провеждането на обичаите.	• Изпълнява според възможностите песни свързани с народните обичаи. • Разпознава народните обичаи в подходяща музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Проучване на характерен за населеното място, региона, областта народен обичай. • Представяне на предпочитан обичай в необходимите за празника условия – носии, шевици, покривки и др.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКАЛНИ ФОРМИ. ВАРИАЦИОННА МУЗИКАЛНА ФОРМА

Урок № 46/стр. 54 – стр. 55

Музикален материал:

За пеене: Тема из Тема с вариации – В. А. Моцарт, Щастието – Кр. Милетков

За слушане: Тема с вариации – В. А. Моцарт

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнения

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
музикални форми	• Изпълнява тема от изучавано музикално произведение и я свързва със съответната творба и автор.	• Пресъздава характера на песента при изпълнение.
тема	• Проследява принципите на формообразуване и ги открива в подходяща музика.	• Анализира музика в различни музикални форми.
вариационна форма	• Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи.	• Съчинява ритмичен съпровод.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с Тема от Тема с вариации – Моцарт – с думи и ноти. Определяне на музикална форма. Прибавяне на съпровод. • За слушане: Тема с вариации – въпросите от стр. 54 • Разучаване и художествена работа – „Щастието“ – въпросите от стр. 55
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ. ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ

Урок № 47/стр. 56 – стр. 57

Музикален материал:

За пеене: „Едничък чуй се вик“, Тема из Тема с вариации – В. А. Моцарт, Щастието – Кр. Милетков

За слушане: Българска рапсодия „Вардар“ – Панчо Владигеров

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
класици	<ul style="list-style-type: none"> • Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика.
рапсодия	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира музика в различни музикални форми.
сложна триделна форма	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява смисъла на понятието „класика“.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване и разучаване: „Едничък чуй се вик“ – определяне на музикалната форма.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разговор по темата, извеждане на понятието „класика“. Въвеждане на композитора „Панчо Владигеров“.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: Българска рапсодия „Вардар“ – определяне на музикална форма.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Изясняване на понятието „рапсодия“ • Художествена работа – „Щастието“

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ. ВЕСЕЛИН СТОЯНОВ

Урок № 48/стр. 57

Музикален материал:

За пеене: „Едничък чуй се вик“, тема от Българска рапсодия „Вардар“

За слушане: Гротескна сюита „Бай Ганьо“ – В. Стоянов

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Класици, гротеска Рапсодия, сюита Сложна триделна форма	<ul style="list-style-type: none"> • Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура. • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. • Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. • Анализира музика в различни музикални форми. • Обяснява смисъла на понятието „класика“.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с тема от рапсодия „Вардар“ – със сричка и по ноти /може да се използва програмата Muse Score/ • Художествена работа и изучаване на „Едничък чуй се вик“ – размер, темпо, динамика.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – класици, рапсодия сложна триделна форма.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: Гротескна сюита „Бай Ганьо“ – В. Стоянов • Песен по желание.

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ. ЛЮБОМИР ПИПКОВ

Урок № 49/стр. 57 – стр. 58

Музикален материал:

За пеене: „Обичам те родино“, теми от Българска рапсодия „Вардар“

За слушане: из „Пролетни приумици“ – Л. Пипков

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпита телни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Класици	<ul style="list-style-type: none"> Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи. 	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Анализира музика в различни музикални форми. Обяснява смисъла на понятието „класика“.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Разпознаване и разучаване на темата на стр. 58 Разпяване с тема от рапсодия „Вардар“ – със сричка и по ноти /може да се използва програмата Muse Score/ Въвеждане на информация за композитора Любомир Пипков. Разучаване: „Обичам те родино“ – характер, изразни средства, музикална форма За слушане: из „Пролетни приумци“ – Л. Пипков – определя изразните средства и музикалната форма. Песен по желание.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ. ПЕТКО СТАЙНОВ

Урок № 50/стр. 60

Музикален материал:

За пеене: „Обичам те родино“, теми от Българска рапсодия „Вардар“, теми от сюита „Тракийски танци“

За слушане: из сюита „Тракийски танци“ – П. Стайнов

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обеспечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Класици Сюита	<ul style="list-style-type: none"> Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура. Свързва българските композитори класици с изучавано 	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. Анализира музика в различни музикални форми. Обяснява смисъла на понятието „класика“.

	в клас произведение. • Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи.	
--	--	--

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознаване и разпяване с теми от Българска рапсодия „Вардар“ • Художествена работа: „Обичам те родино“. • Препитване – сюита, рапсодия, музикални форми
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Въвеждане на информация за композитора Петко Стайнов. • За слушане: Сюита „Тракийки танци“ – въпроси на стр. 60. • Разучаване на нотен пример от стр. 60.
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ.

МАРИН ГОЛМИНОВ, ФИЛИП КУТЕВ

Урок № 51/стр. 60 – стр. 61

Музикален материал:

За пеене: „Бре Петрунко“, „Обичам те родино“, тема от сюита „Тракийски танци“

За слушане: из Танцова драма „Нестинарка“ – М. Големинов, „Бре, Петрунко“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Класици Нестинарство Обработка	<ul style="list-style-type: none"> • Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура. • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. • Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика. • Анализира музика в различни музикални форми. • Обяснява смисъла на понятието „класика“.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с теми от сюита „Тракийски танци“ • Художествена работа: „Обичам те родино“ • Въвеждане на информация за композитора Марин Големинов • За слушане: „Нестинарско хоро“ – въпроси на стр. 60. • Въвеждане на информация за композитора Филип Кутев • За слушане „Бре Петрунко“ – преговор – обработка • Разучаване: „Бре, Петрунко“
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ.

Урок № 52/стр.

Музикален материал:

За пеене: „Бре Петрунко“, „Обичам те родино“, тема от сюита „Тракийски танци“, тема от танцова драма „Нестинарка“, тема от Българска рапсодия „Вардар“

За слушане: из Танцова драма „Нестинарка“ – М. Големинов, „Бре, Петрунко“, из сюита „Тракийски танци“, из Гротескна сюита „Бай Ганьо“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: обобщение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Класици, сложна триделна форма,	<ul style="list-style-type: none"> • Знае имената на български композитори класици и тяхната роля за историята на музикалната ни култура. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана музика.
Нестинарство	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира музика в различни музикални форми.
Обработка, сюита, рапсодия	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава и отразява музикалните форми със свои графични символи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява смисъла на понятието „класика“.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Класът се разделя на 6 групи. Всяка група получава плик с лист, на който да напише името на композитора, слушаното в час произведение и свързаните с него знания за форма, обработка, интерпретация и пр. • Учителят може да приготви за всеки

Основна част	20–35 минути	от композиторите разпечатан портрет, снимка от родния град, снимка на афиш от произведения и пр., а учениците от всяка група трябва да изберат правилните снимки и да ги залепят на своите проекти. • Проектите се представят пред класа. Начин на представяне може да бъде чрез музикална загадка – звучаща тема от произведения, песен, снимка и пр.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ДОБРУДЖАНСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ.

Урок № 53/стр. 62

Музикален материал:

За пеене: „Мило ми е мамо, драго ми е“, „Бре Петрунко“

За слушане: „Лале ли си, зюмбюл ли си“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Добруджанска фолклорна област Безмензурна	• Изразява лично отношение, мнение и предпочитание към репертоарните песни.	• Пее според възможностите си песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разпяване с теми от произведения на българските композитори класици – коментира произведения и автори, размери и хора. • Въвеждане на информация за Добруджанска фолклорна област. • Разучаване: „Мило ми е мамо, драго ми е“. • За слушане: „Лале ли си, зюмбюл ли си“. • Художествена работа: „Бре Петрунко“.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ДОБРУДЖАНСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ.

Урок № 54/стр. 64

Музикален материал:

За пеене: „Калино, Малино“, „Мило ми е мамо, драго ми е“

За слушане: „Калино, Малино“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус

- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: упражнение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Добруджанска фолклорна област Безмензурна, обработка Интерпретация, обичаи, народни инструменти	• Изразява лично отношение, мнение и предпочитание към репертоарните песни.	• Пее според възможностите си песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване с „Мило ми е мамо, драго ми е“. • Художествена работа: „Калино, Малино“ – съпровод и работа по групи.
Основна част	20–35 минути	• Разучаване на „Гайдарче“
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• За слушане: Добруджанска тройка. • Художествена работа – песен по желание.
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ДОБРУДЖАНСКА ФОЛКЛОРНА ОБЛАСТ.

Урок № 55 – 56/стр. 64 – стр. 65

Музикален материал:

За пеене: „Гайдарче“, „Калино, Малино“, „Мило ми е мамо, драго ми е“,

За слушане: „Добруджанска гъдулка“ Добруджанска тропанка“, „Добруджанска ръка“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: обобщение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Добруджанска фолклорна област Безмензурна, обработка Интерпретация, обичаи, народни инструменти	• Изразява лично отношение, мнение и предпочитание към репертоарните песни.	• Пее според възможностите си песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Разпяване с „Гайдарче“. Работа по групи, със съпровод, по нотен текст.

Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> Музикална загадка: Добруджанска тройка – инструменти. За слушане: Добруджанска гъдулка, Добруджанска тропанка, Добруджанска ръка – метрум и размер, темпо, и характер на танците. Художествена работа – песни от Добруджа.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ПРОЛЕТНИ ОБИЧАИ. ПЕПЕРУДА

Урок № 57/стр. 64 – стр. 65

Музикален материал:

За пеене: „Пеперуда лята“, песни свързани с пролетните обичаи

За слушане: „Пеперуда лята“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
пеперуда обичаи	<ul style="list-style-type: none"> Изразява лично отношение, мнение и предпочитание към репертоарните песни. 	<ul style="list-style-type: none"> Пее според възможностите си песни свързани с пролетните празници. Предлага и изпълнява подходящ ритмичен съпровод на песен.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Преговор – пролетни обичаи Изпълнение на песни – Ладуване, Лазаруване, Великден.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> За слушане: „Пеперуда лята“ – метрум и размер, обичай.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> Разучаване и художествена работа по песента. Съпровод на песента.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> При наличие на време: „Ладо ле“ – Ст. Димитров

ТЕМА: ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ

Урок № 58 – 59/стр.

Музикален материал:

За пеене: народни песни от фолклорните области

За слушане: хора и инструментални мелодии

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус

- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност
- Обезпечаване на урока:** учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало
Тип на урока: наблюдение
Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. • Знае конкретни творби 	<ul style="list-style-type: none"> • Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар. • Предлага и изпълнява подходящ ритмичен съпровод на песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Работа по проект – индивидуално или групово. • Представяне на проектите и оценяване.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БИГ-БЕНД

Урок № 60/стр. 67

Музикален материал:

За пеене: „Ладо ле“, – Ст. Димитров, „Бяла тишина“ – Б. Карадимчев, „Усмихнат ден“ – Ст. Диомов

За слушане: Улица „Сезам“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: обобщение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Биг-бенд	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по състав и тембър инструментален състав биг-бенд. 	<ul style="list-style-type: none"> • Песни и произведения по избор от училищния и извънучилищния репертоар.
	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по тембър групи музикални инструменти. 	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага и изпълнява подходящ ритмичен съпровод на песни.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	

Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> Музикална загадка: „Бяла тишина“ – разпяване и художествена работа – препитване рок-група, рок-музика Преговор: поп-музика – примери за български поп-групи и музиканти Художествена работа: „Усмивнат ден“ За слушане: „Улица Сезам“ – въпроси за изпълнителския състав, характера на музиката. Съпоставка с Рагтайм – Скот Джоуплин Художествена работа – песен по желание.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКАЛНИ ФОРМИ

Урок № 61/стр. 68 – стр. 69

Музикален материал:

За пеене: Тема с вариации, Ода на радостта

За слушане: Рондо – Х. Пърсел, Фантазия оп. 12 – Р. Шуман

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: обобщение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Музикална форма, рондо, вариационна, сложна триделна, проста триделна, проста двуделна, едноделна	<ul style="list-style-type: none"> Прилага графични модели и закономерности при онагледяването на музикалните форми. 	<ul style="list-style-type: none"> Проследява принципите на формообразуване и ги открива в подходяща музика. Открива действието на формообразуващите принципи в сложна триделна форма, вариационна, рондо форма.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> За слушане: „Вариации на тема „Ода на радостта“ – проследява промените, начина на вариране, работи с компютърна музикална програма. Художествена работа: „Ода на радостта“ – проследява и записва графично формата Художествена работа: Тема с вариации – със съпровод с детски музикални инструменти, като канон и пр. За слушане: Рондо – Пърсел – проследява музикалната форма и предлага

Основна част	20–35 минути	графичен модел. • За слушане: Фантазия оп. 12 – Шуман – проследява музикалната форма и предлага графичен модел.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКА И МЕДИИ

Урок № 62 – 63/стр. 70 – стр. 71

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни

За слушане: произведения от изучавания материал

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/наблюдение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Медия, фонограф, грамофон, магнетофон, касетофон	• Знае начини и средства за търсене, събиране на информация, в т.ч. и музикална.	• Пее според възможностите си пререпертоарни.
	• Познава съвременни комуникационни канали за реализация на музикална продукция в публичната сфера.	• Пее по избор песен от училищния и/или извънучилищния репертоар.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Художествена работа по репертоарни песни. Могат да бъдат обвързани с развитието на електронните медии.
Основна част	20–35 минути	• За слушане: произведения по избор на преподавателя, които също да бъдат обвързани с темата – напр. дългосвирещата плоча – разработена, за да може да един диск да бъде записана цялата симфония № 9 от Бетовен
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	• Задача за учениците: да потърсят и дадат като примери музикални предавани по радиото и телевизията – в миналото и днес. Каква музика звучи в тях, да посочат имена на изпълнители, песни и пр.
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКА И ФИЛМ

Урок № 64 – 65/стр. 70 – стр. 71

Музикален материал:

За пеене: „Полицаят от Сен Тропе“

За слушане: музика из филма „Розовата пантера Пинко“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: нови знания/упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
саундтрак	<ul style="list-style-type: none"> • Знае имената на поне двама представители на българската популярна музика и ги свързва с тяхна репертоарна песен. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пее според възможностите си репертоарни песни.
	<ul style="list-style-type: none"> • Знае три имена на композитори на песни от училищния репертоар. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пее по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Свързване на репертоарни песни с техните композитори – трима • Разпяване и художествена работа по песните
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разучаване на песента от „Полицаят от Сен Тропе“.
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: „Розовата пантера Пинко“ • Въвеждане на термина саундтрак. Проследяване развитието на музиката и кино индустрията.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: филмова музика по преценка на преподавателя.

ТЕМА: ПРЕГОВОР

Урок № 66/стр. 75 – 77

Музикален материал:

За пеене: „На море с приятели“, „Полицаят от Сен Тропе“

За слушане: по преценка на преподавателя

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
	<ul style="list-style-type: none"> • Проследява изразните средства в подходящи музикални творби, коментира 	<ul style="list-style-type: none"> • Пее по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар

	ролята им и ги използва като слухова опора при разпознаване <ul style="list-style-type: none"> • Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и • реагира на указанията и диригентските жестове на учителя. 	<ul style="list-style-type: none"> • Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от • училищния и извънучилищния репертоар
--	--	--

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Разучаване на „На море с приятели“ • Художествена работа репертоарни песни – подготовка за концертна програма за края на учебната година • Решаване на задачите от стр. 76 – 77
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КАКВО НАУЧИХ В 6 КЛАС

Урок № 67

Музикален материал:

За пеене: „На море с приятели“, „Полицаят от Сен Тропе“

За слушане: по преценка на преподавателя

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: изходно ниво

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
диагностика на изходно равнище на достигането на компетентностите като очаквани резултати по програмата		

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Тест – изходно ниво – звучащи и словесни въпроси.
Основна част	20–35 минути	

Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: КОНЦЕРТ ЛЮБИМИ ПЕСНИ И ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Урок № 68

Музикален материал:

За пеене: любими песни

За слушане: любими произведения

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обеспечаване на урока: учебник, учебни музикални дискове, електронно помагало

Тип на урока: *преговор*

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Преговор	<ul style="list-style-type: none"> • Слуша музика с определени задачи. • Знае специфични отношения между творец и изпълнител във фолклора, в професионалната музика и в любителската практика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Песни по желание • Произведения по желание • Изразява предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на определените от учениците репертоарни песни. • Слушане на определените от учениците любими произведения от 6 клас.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

Моят клас

музика и текст: Росалин Наков

Умерено   В   F   F⁷   В

1. Го - ря в`не-тър - пе-ни - е, и-де слад-ки - я час, ко - га - то ще

7   F   F⁷   В   F   В   F

сре-щна пак на-щи - я клас... Лу-ди и ди-ви на всич-ко на

13   В   F   Cm   Es   F F⁷   Припев: Es   В

пук и шу-ри щаст - ли-ви. Кла-сът ми е тук!... Ах, кла-сът ми!

21   F   В   Es   F   В   Es   В

Ах, кла-сът ти! Тво - е - то, мо - е - то дет тво! С`вкус на у - ро - ци, при

29   F   В   Es   F⁷   В

я - тел - ства, пес - ни, прик-лю - че - ни - я шу - ри, въл - шеб - ни!

35   Трети куплет: В   F   F⁷   В   F

3. Раз - се-я - но гле- дам, нап - ра во бло-ки-рам, о - бър-кан и бле- ден_меч

42   F⁷   В   Gm   Gm⁷   Es7

ти - те сто - пи - рам. Но дя - вол - че мал - ко в`о - чи - те над -

47   В   F   Es   Es7   F

ни - ча и прих-ва сме - хът и кла - сът ни пов - ли - ча.

2. Руси къдрици немирно сноват,
сини ресници, как сладко трептят.
Номер девети, стани на урок!
Ужас, къде съм? Олеле! Господжата!

Припев:
Разсеяно гледам, направо блокирам,
объркан и бледен мечтите стопирам.
Но дяволче малко в очите наднича
и прихва смехът и класът ни повлича.

Искам

текст: Мая Дългъчева

музика: Жанина Янкулова

Бързичко

Ис-кам да плес-на с кри-ле из-тъ-ка-ни от вя-тър, ис-кам да греб-на с`о
11 чи раз-то-пе-но-то ля-то, ис-кам ръ-ка във ръ-ка-та ми неж-но да све-ти,
21 ис-кам ца-ре-те да и-мат сър-ца на по-е-ти. Зна-я, че Мал-ки-ят
31 принц е на дру-га пла-не-та, знам до твор-на-та фе-я е мно-го за-е-
42 та, но и до днес кра-деш-ком във тъл-па-та се вглеж-дам,
51 тър-ся в по-то-ка ли-ца, про-да-вач на на-деж-да.

2. Искам децата да вярват във думи вълшебни,
искам добрите усмивки да бъдат потребни,
искам сълзите да капят от щастие сладки,
искам да искате с мен и макар и за кратко.

Припев:

Зная, че Малкият принц е на друга планета,
знам чудотворната фея е много заета,
но и до днес крадешком във тълпата се вглеждам,
търся в потока лица, продавач на надежда.

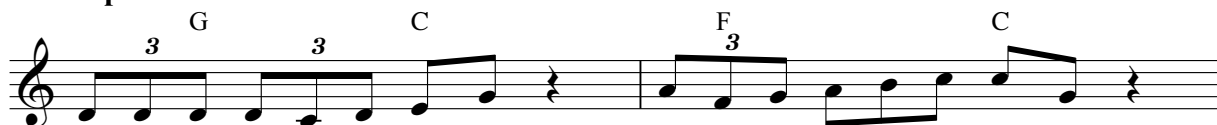

Вълшебен ритъм

текст: Ангелина Жекова

музика: Ангел Маринов

Умерено

Пе е ки та ра в мра ка, тан цът от но во ни ка ни.

Кой мо же крот ко да ча ка, щом би ят лу ди тим па ни.

Кой мо же крот ко да ча ка, щом би ят лу ди тим па ни

Ни що че вкра я да ле чен ри тъ мът стра нен ро ден е

бли зък у се шам го ве че ве че треп ти и у ме не.

2. Почва сега карнавалът,
ритъм на самба се чува,
пъстра дъга е изгряла,
огнена самба танцува.

Припев:
Нищо, че в края далечен
ритъмът странен роден е,
близък усещам го вече,
вече трепти у мене.

На купон

музика и текст: Светослав Лобошки

Бързо

Е Е Е

Във къ-щи все-ки ден за-сип-ват са-мо мен със куп за - да-чи труд-ни чак до зо

5 Н Н Н7

ри: у-ро-ци - те че- ти, лег-ло-то о-пра-ви, ан - глий-ски-я си у- чи.

9 Е Е Е А

— А-ла не-мо-га аз да бъ-да веч-но в`час ис-кам мал-ко сво-бо - да.

14 Е Н Н7 Е

За ку-пон до — сут-рин - та поч-вам да меч-та-я на ми - га.

18 Припев: А Е Н Е

Хай-де, е-ла, със ме-не ти на ку-пон ще и-ма тан-ци без-брой и ве-сел-ба.

22 А Е Н Н7 Е

Вре-ме-то ся-каш, ка-то ша-рен ба-лон от-ли-та бър-зо тан-цу-вай с`мен се - га.

2. Танцувам с теб така, подавам ти ръка,
във танца весел с мен се завърти,
красиво е нали да бъдем с теб сами,
всички грижи в миг забрави.
Купона шур тече, усмихваш се момче,
с мен запей и не мисли,
брой до три, после скочи,
нека в танц въртим се аз и ти.

Припев:

Хайде, ела, със мене ти на купон,
ще има танци безброй и веселба.
Времето сякаш, като шарен балон отлита
бързо танцувай с мен сега.

Усмихнат ден

текст: Иван Ненков

музика: Стефан Диомов

Умерено

1. Не - що се слу - чи в на - ши - я град,   кой - то до вче - ра бе ску - чен,
 2. Ня - ма да скри - я ни - що от вас,   ис - кам на все - ки да ка - жа,
 пе - сен зву - чи от тук и от там,   знам при чи - на - та, знам.
 ти - хо се спря до мен лю - бов - та.   Тя е при - чи - на - та - тя.

3   3   3   3   3

5   5   5   5   5

8   8   8   8   8

10   10   10   10   10

13   13   13   13   13

15   15   15   15   15

17   17   17   17   17

19   19   19   19   19

22   22   22   22   22

Ся - каш съ - ну - ва гра - да е - дин въл - ше - бен сън,   свет - ли ус мив - ки гре - ят вълн.
 и на - шеп - ват, не - що ми на - шеп - ват. - Слън - че - ви ду - ми звъ - нят и
 въз - ду - ха треп - ти - шеп - на аз,   шеп - неш ти.
 4. И - ма за поз - драв вся - ка вра - та,   ста - ри ог - ра - ди тан - цу - ват,
 все - ки щаст - ли - во сви - ри с'ус - та,   ах, по - лу - дял е све - та.
 Ти си влю - бен, лу - до, лу - до влю - бен,   ей та - ка.
 Аз съм влю - бен, лу - до, лу - до влю - бен, ей та - ка...   И край теб е тол - ко - ва раз - ли - чен
 днес све - та...   И край мен е тол - ко - ва раз - ли - чен днес   све - та.

Рок след часовете

Г. Джилиянов

Г. Джилиянов

$\text{♩} = 140$

Днес след ча-со-ве -те ста-
на не-що стран -но ста- на не-що мно-го стран -но да-же-за нас. Ве-
че и не-зна-я в,клас- - на - та ни ста- я рок- - енд-ро-лът как дой-де след
пе - ти - я час. Сви- ре - ха ки - та - ри, бас и ба--ра--ба-ни, бас
и ба - ра - ба - ни и е - дин сак - со - фон. Всич - ки по - шу - ря - ха и
- на - глас за - пя - ха ста - - я - та ни ста - на тяс - на. Ех че купон!
Рок, рок, рок, рок във пе - ти клас. рок - енд - рол след пе
- ти ят час! Рок, рок, рок, рок - - във пе - ти клас!
Рок - енд - -рол дой - -де при нас след пе - ти - я - час!

2. Танцът ни привлече други ученици,
 други ученици от съседния клас.
 Всеки си танцува, даже ми се струва
 всички ще останем май за дълго без глас.
 Класната дотича, в стаята наднича
 в стаята наднича и ни гледа в захлас.
 После как се случи, класната се включи,
 рок танцува без да спира заедно с нас.

Припев:

Бяла тишина

музика: Борис Карадимчев

текст: Богомил Гудев

Moderato

С Am C Am C Am C Am

5 F 1. Къ - сен гла - рус над нас пре - ле - тя, бър - зи спо - ме - ни в мра - ка пре - пус - на - ха
 Dm Dm Dm Fm

9 C и по - ди - рих - ме пак лю - бов - та в топ - ли - на - та на уст - ни - те,
 Am Dm G7 C F C Fine

13 Hm Em Hm Em Hm Em H Em
 В`нощ - та пти - ца пак ле - ти...

17 H D E G G
 В`нощ - та ти - хо тъ - гу - вах - ме аз и ти....

Беше тихо във наш'те сърца,
 беше тихо в очите притворени
 и стояхме със тъжни лица,
 и се вслушвахме в спомена,
 но дочувахме само една – тишина.
 В нощта птица пак лети,
 в нощта тихо тъгуваме аз и ти.
 Над морето изгрява денят
 и блестят върховете на мачтите,
 кораб вдига отново платна
 да отплува със вятъра,
 а в платната белее една – тишина.

Земи ме, Вело

народна песен

Умерено

7 Зе - ми - ме, Ве - ло що ми е на ме - не, ме - ми - ме, Ве - ло, мо - ме,
Ни - е смо, Ве - ло о - ра чор - ба - джи - ѝе, ни - е смо, Ве - ло, мо - ме,
12 що ми е на ме - не. Ни - и и - ма - ме, Ве - ло, де - вет бра - ви
о - ра - чор - ба - джи - ѝе.
ов - ци, о - сем са чуж - ди Ве - ло, а ед - на ком - ший - ска.

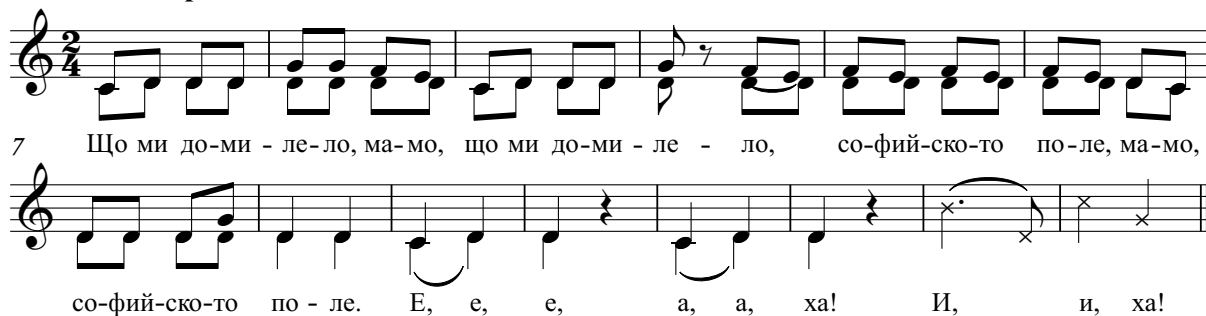
Имаме, Вело моме, девет краве, овце.
Осем са чужди, Вело, а една комшийска.
Земи ме, Вело, що ми е на мене.
Земи ме, Вело моме, що ми е на мене.
Ние сме Вело, ора чорбаджийе.
Ние сме, Вело моме, ора чорбаджийе.

Ние сме, Вело моме, ора чорбаджийе.
Имаме, Вело моме, къща висока,
къща висока, Вело, до река дълбока.
И кога ветър вее она се люлее,
она се люлее, Вело, тая песен пее.

Що ми домилело

народна песен

Бързо

7 Що ми до-ми - ле-ло, ма-мо, що ми до-ми - ле - ло, со-фий-ско-то по-ле, ма-мо,
со-фий-ско-то по - ле. Е, е, е, а, а, ха! И, и, ха!

Софийското поле, мамо, Софийското поле,
шопски момчетия, мамо, шопски момчетия.
Еее, ааа, иии-иху!
Шопски момчетия, мамо, шопски момчетия
с бели беневреци, мамо, с бели беневреци.
Еее, ааа, иии-иху!
С бели беневреци, мамо, с бели беневреци,
с шарени ментета, мамо, с шарени ментета.
Еее, ааа, иии-иху!
С шарени ментета, мамо, с шарени ментета.
с черни мустачета, мамо, с черни мустачета.
Еее, ааа, иии-иху!

Кемене ми дрънка

народна песен

Умерено

Музикална нотация за песен "Кемене ми дрънка". Песен е в 2/4 такт, с нотация на гитара. Текстът е: Ке - ме - не ми дръ - ка, ма - мо, ке - ме - не ми дрън - ка, ке - ме - не ми дрън - ка, ма - мо, ме - не ми се же - ни.

Мене ми се жени, мамо, мене ми се жени,
Мене ми се жени, мамо, ако съм малечка!

Ако ти се жени, черко, ако ти се жени,
Ако ти се жени, черко, вземи се ожени!

Ако ти се жени, черко, ако ти се жени,
Ако ти се жени, черко, вземи се ожени!

Дилмано, Дилберо

народна песен

Умерено

Музикална нотация за песен "Дилмано, Дилберо". Песен е в 8/8 такт, с нотация на гитара. Текстът е: Дил - ма - но, Дил - бе - ро, Дил - ма - но, Дил - бе - ро, ка - жи - ми как се са - ди пи - пе - ро.

Дилмано, Дилберо, /2
кажи ми как се сади пиперо. /2
Да цъфти да върже, /2
да береш, береш, береш кат сакаш. /2
Помуцни га, побуцнига, /2
те така се сади, сади пиперо. /2

Заспала е Стана чичина

народна песен

Бързо

За - спа - ла, за - спа - ла Ста - на_ чи - чи - на,
5
у чи - чи, у чи - чи - на си_ гра - ди - на.

С бела се, с бела се кърпа прекрила,
Ситна я, ситна я роса избила.
На сън вой, на сън вой дошли троица,
Троица, троица млади ергенъе.
Един вой един вой даде ябока,
Втори вой, втори вой даде пръстенче,
Трети вой трети вой на мале залиби. /2

Прочул ми се стар, стар нине

народна песен

Умерено

Про- чул_ ми се_ стар, стар ни- не, ста- ни ни не, гос-по - ди не.

Прочул ми се стар, стар нине,
че си имал много пари,
много пари неброени.
Белите пари с кантар ги теглят,
жълти, жълтици с шиник ги мерят,
грошовете с кошовете.
Ази имам девет сина,
девет сина осем снахи.
Сутрин до пладне оран орат,
а след пладне – лозе копаят.
От там имам толкоз пари,
толкоз пари, неброени.

Стани нине, господине
(изпява се след всеки ред)

Каланда

Добър вечер

гръцка коледна песен

Бързо C F G⁷ C C

Ка - лин ес - пе - ран ар - хон - тес, ан
 Ти - я Ге - ни - син на по,
 на - те си - ме - рон ен Ви,
 ни а - га - лон - те хе - -

6 G⁷ C F C C

ин, ан ин о - рис - мо сас Хрис-ту ти
 на по стар - хон - ди - ко сас Хрис-тос ге -
 ен Вит - леем ти по ли и у - ра -
 -ри, хе - ри и кти - сис оли

Калин есперан архонтес	Христос генате симерон	Ен то спилео тиктете
ан ин, ан ин орисмос сас	ен Ви, ен Витлеем ти поли	ен фа, ен фатни тон алогон
Христу ти Тия Генисин	и урани агалонте	о Василевс тон уранон
на по, на по стархондико сас	хери, хери и ктисис оли	ке пи, ке пиитис тон олон

Елховий лес

немска коледна песен

D A D A D

Ел - хо-вий лес, ел - хо-вий лес, ти и-маш на - кит пре-лест. Си

6 D A A⁷ D

я - еш веч - но в`цвят зе-лен и в`ле-тен зной и`в зи - мен ден. Ел -

10 D A D Hm Em D A

хо - вий лес, ел - хо - вий лес, ти и-маш на - кит пре-лест.

Елхови лес, елхови лес,
 за тебе пеем ние днес.
 Елхите ти на Рождество
 за нас създават тържество.
 Елхови лес, елхови лес,
 за тебе пеем ние днес.

Елхови лес, елхови лес,
 ти нас даряваш с младост.
 Със своята зеленина
 изпълваш с радост ти света.
 Елхови лес, елхови лес,
 ти нас даряваш с младост.

Bianco Natale

музика: Ървинг Ъърлин

Lento C Dm Em F G⁷ C

Col bian-co tuo can - dor, ne - ve, sai dar - la gio - la og - ni cuor,
Un can - to vien dal ciel, len - to, che con la ne - ve do - na noi.

8 G C C⁷ F Fm C Dm

1. e Na - ta - le an - co - ra la gran - de fes - ta che sa tut - ti com - qui -
un Na - ta - le pien - to d'a

15 G F Fm C F G⁷ C

star. mor, un Na - ta - le di fe - li - ci - ta.

Col bianco tuo candor, neve
Sai dar la gioia ad ogni cuor,
è Natale ancora
La grande festa
Che sa tutti conquistar.
Un canto vien dal ciel, lento
Che con la neve dona a noi

Un Natale pieno d'amor
Un Natale di felicità.
Tu, neve scendi ancor lenta
Per dare gioia ad ogni cuor,
Alza gli occhi
E guarda lassù,
è Natale non soffrire più.

Еврейска песен

Allegro Vivace

Cm Fm

Е - ве - ну ша - лом а - лей - хем, е - ве - ну ша - лом а - лей - хем, е - ве - ну

6 G C G⁷ C

ша - лом а - лей - хем, е - ве - ну ша - лом, ша - лом, ша - лом а - лей - хем!

Deck the hall

английска коледна песен

C C G7 C G7 C

Deck the halls with boughs of hol - li Fa, la, la, la, la, la, la, la, la.
 'Tis the sea - son to be jol - ly Fa, la, la, la, la, la, la, la, la.
 5 Don we now our gay ap - pa - rel Fa, la, la, la, la, la, la, la, la.
 9 Troll the an - cient Yule - tide ca - rol Fa, la, la, la, la, la, la, la, la.

G7 C G C Am G D G
 C F G7 C G7 C

Deck the halls with boughs of holly
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la
 ,Tis the season to be jolly
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la
 Don we now our gay apparel
 Fa-la-la, la-la-la, la-la-la.
 Troll the ancient Yule-tide carol
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la.

See the blazing Yule before us.
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la
 Strike the harp and join the chorus.
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la
 Follow me in merry measure.
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la
 While I tell of Yule-tide treasure.
 Fa-la-la-la-la, la-la-la-la

Да живеем като арменци

музика текст: народни
 аранжимент: Хайгашот Агасян

Allegretto

Cm Fm G Cm

5 Fm6/D Cm C7 Fm Cm G Cm
 9 G G7 Cm C C7
 12 Fm B Es G As
 15 Fm G Cm Fm G Cm

1. 2.

Чула мома жътва

народна песен

Бързо

Музикална нотация в 2/4 такт, тонален режим на мажорен трезвон. Песента е разделена на две части, всяка с две вариации. В началото на втората част е поставен номерът '6'. Текстът е: Чу - ла мо - ма жът - ва и се раз - бо - ля - ла, ла - ла, жът - ва се по - жъ - на мо - ма оз - дра - вя - ла, вя - ла.

Че се покачила на дърво високо. /2
Че видяла мома нива нежъната. /2
Че се провикнала, леле пак съм болна. /2
Леле пак съм болна, треска ме затресе. /2

А бре, бачо Кольо

народна песен

Умерено

Музикална нотация в 7/8 такт, тонален режим на мажорен трезвон. Песента е разделена на две части, всяка с две вариации. В началото на втората част е поставен номерът '6'. Текстът е: А бре, ба - чо Ко - льо зе - ми на - ша Ра - да, зе - ми на - ша Ра - да мно - го е ра - бот - на. бот - на.

А бре бачо Кольо, вземи наша Рада. /2
Че нашата Рада, много е работна. /2
Три години прела, вретено напрела. /2
Та е изтъкала тънко, вито платно.
Тънко като козък, авино като срекме.
Та го е опрала и го е метнала. /2
И го е метнала на долната вратня. /2
Отде се земало пустото дъначе. /2
Пустото дъначе, хем на три години.
Паднало платното, пребило телето.

Провикна се Радин баща

народна песен

Бързо

Про-вик-на се Ра дин ба - ща, ма-ри До - ра, дор ху - ба - ва.
Той из - ле - зе под бял ка - мък, да на - бе - ре зе - лен здра-вец.

Никой се е не наело,
мари Дора, дор хубава.
Наело се е овчарче,
да набере зелен здравец.
Провикна се Радин баща,
мари Дора, дор хубава.
Той направи воденица,
воденица с девет витла.

Той направи воденица,
мари Дора, дор хубава.
Воденица с девет витла,
той ще вземе бяла Рада.
Наело се е овчарче,
Мари Дора, дор хубава.
Да направи воденица,
да си взема бяла Рада.

Сбирайте се

народна песен

Умерено

Сби - рай - те се мал-ки мо - ми, да си то - пим пръс-те-ни - те.

Сбирайте се малки моми,
да си топим пръстените,
пръстените от пръстите
гривните от ръцете,
па пратете личен юнак,
да се качи на бел камик,
да ме бере и набере,
да ми даде на момите,
на момите на невести,
да ме китат и преситат.

Ладо ле

текст: Захари Петров

музика: Стефан Димитров

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of five staves of music. The lyrics are written below the notes, and guitar chords are indicated above the staff. The score includes a double bar line at measure 11 and a repeat sign at measure 13.

Chords: D, G, E7, Fis7, Hm, HmA, G, E7, A, D, G, E7, Fis7, Hm, Hm/A, G, A, G, C/A, B7, C, D, C, G, A7, D, C, G, A7, D.

Lyrics:
 Лу - до и мла до_ кит-ка здра-вец ме да- ри,_ Ла - до ле, ла - до
 о - ще във зо - ри. В`ша - ре - ни стом ни той во - да - та ми на - пи,_
 та_ да ме пом ни_ да - же ка - то спи.
 Тъ-пан би - е, гай-да ру чи. в`се-ло кой не вдиг на сват - ба до днес
 сва - то - ве и сва - ти ча - кам до - ма_
 лу - до, мла-до са - мо мъл-чи що ли ми не пра-ща ча - ка-на вес
 ре - чи и ще ти прис-га - на но - щем са - ма.

Лудо и младо китка здравец ме дари,
 ладо ле, ладо, още в зори.
 В шарени стомни той водата ми напи,
 та да ме помни даже като спи.
 Тъпан бие гайда ручи,
 в село кой не вдигна сватба до днес.
 Лудо младо само мълчи,
 що ли ми не праща чакана вест.
 Тъпан бие гайда ручи,
 сватове и свати чакам дома.
 Лудо младо само речи,
 и ще ти пристана нощем сама.
 Мен ли се падна да не зная миг покой,
 че ми открадна всички мисли той.
 Ладо ле, ладо, вехна, съхна всеки ден,
 време е младо да откраднеш мен.

Пойду, ль я

руска народна песен

F Allegretto   В   F   В   F

5   Пой - ду, лья, вый - ду, лья - да,   пой - ду, лья, вый - ду, лья - да,
В   С   F   В   С   F

во - доль, во до - ли - нуш - ку - да,   во - доль, во - ши - ро - ко - ю.

Пойду ль я, выйду ль я, да,	С винограда ягодку, да,
Пойду ль я, выйду ль я, да,	С винограда винную.
Во дол, во долинушку, да,	То ли мне не ягодка, да,
Во дол, во широкую.	То ли мне не винная, да,
Сорву ль я, вырву ль я, да,	Я цветочек сорвала, да,
Сорву ль я, вырву ль я, да,	Я веночек совила.

Санта Лучия

неаполитанка песен

Умерено

G   D7   C   G   E7   Am   D7

8   Sul ma - re luc-ci-ca las-tro dar-gen-to.   Pla-ci-da'e lon-da, pros-pe ro,eil
G   G   Am   C   G   G   G

14   ven-to.   Ve-ni-te all'ag-le Bar-cet-ta mi-a!   San-ta Lu-
Am   D7   G   D7   G

-ci-a,   San-ta Lu-ci-a!   San-ta Lu-ci-a!

Sul mare luccica l'astro d'argento.
Placida è l'onda; prospero è il vento.
Venite all'agile Barchetta mia!
Santa Lucia, Santa Lucia

O dolce Napoli, O suol beato,
Ove sorridere, Dove il creato,
Tu sei l'impero Del armonia,
Santa Lucia, Santa Lucia!

Добър вечер

румънска народна песен

Allegro

1. Ам ве-нит-ку во - йе, хай бу-на ся-ра, са пет-ре-че им пре у - на,
 2. Ап ве-нит аич ла вой, хай бу-на ся-ра, са ва пе тре-чец ку ной,
 3. Хай-дец о-амен бу-на жу-кац, хай бу-на ся-ра, ши па-ха-ре - ле-нки-на-ца,

хай бу - на ся - ра. Вом пет - ре - че ши ом жу - ка, хай бу - на
 хай бу - на ся - ра. Ла мулц а - на ку во - и - е, хай бу - на
 хай бу - на ся - ра. Ся - ра ас - тай ся - ра ма - ре, хай бу - на

ся - ра, и - ни - ма - не ом бу - ку - ра, хай бу - на ся - ра.
 ся - ра, са пет - ре - чем им - пре - у - на, хай - бу - на ся - ра.
 ся - ра, са пет - ря - ка фи - е - ка - ре, хй бу - на ся - ра.

Къде си, вярна ти любов народна

музика и текст: Добри Чинтулов

Andante

Къ - де си, вяр - на ти, лю - бов на - род на, къ - де бес тиш ти

ис - кра лю - бо - род на? Я си - лен пла - мък ти плам - ни, та

бу - ен о - гън раз - па - ли на мла - ди - те в`сър -

ца - та, да тръг - наг по го ра - та, на ра - та.

Пламени, пламени ти в нас, любов гореща, по всичкия Коджабалкан:
 противу турци да стоим насреща! голямо, мало, ставай,
 Да викнем всинца с глас голям оръжие запасвай!

Хубава си, моя горо

текст: Любен Каравелов

популярна песен

Musical score for 'Хубава си, моя горо' in 3/4 time, key of D minor. The score consists of three staves of music with lyrics in Bulgarian. Chords are indicated above the notes: Dm, A, Dm, Dm, A, Dm, A, Dm, Dm. The lyrics are: Ху - ба - ва си, мо - я го - ро, ми - ри - шеш на мла - дост. Ху - дост. Но все - ля - ваш в`сър - ца - та ни са - мо скръб и жа - лост. Но лост.

Който веднъж те погледне,
той вечно жалее,
че не може под твоите
сенки да изтлее,

а комуто стане нужда
веч да те остави,
той не може, дорде е жив,
да те заборава.

Щастието

текст: Борислав Мирчев

музика: Красимир Милетков

Animato

Musical score for 'Щастието' in 4/4 time, key of D minor. The score consists of four staves of music with lyrics in Bulgarian. Chords are indicated above the notes: F, B, F, C, G, C, F, B, F, C, G, C, F, C7, F. The lyrics are: Щас-ти е-то мо-жеш да от-кри-еш, там къ-де-то мо-жеш да ле-тиш - в`при-каз-ки, в`ле-ген-ди и-лив`пес ни, - в`ут-ри-ни във за-ле-зи ив`стих. За-пом ни то-ва, при - я-те-лю да-ле-чен, то-зи свят, ка-къв-то и да е, са-мо чрез при-я-тел-ство ос - та-ва ве-чен тър-си и на-ми-ра бре-го - ве.

Щастието – звездна песъчинка,
трябва да отсееш за добро.
Щастието – мъничка калинка,
пъпли върху земното кълбо.

Щастието можеш да откриеш,
приятелство в любимия човек,
цял живот към него ще пътува,
пътят ти дори да не е лек.

Едничък чуй се вик

музика: Добри Христов

Умерено

Музикална партитура за гитара и вокал. Темпото е умерено. Музиката е в 7/8 такт и е написана в лява ръка. Вокалните линии са в десна ръка. Текстът е на български език.

7 Мо - ми - те кръш - ни пес - ни пе - ят на бъл - гар - ски е -
зик. Ед - ни - чък глас се там раз -
12 на - ся, ед - ни - чък чуй се вик!

Обичам те, Родино

текст: Елисавета Багряна

музика: Любомира Пшпков

Тържествено

Музикална партитура за гитара и вокал. Темпото е тържествено. Музиката е в 4/4 такт и е написана в лява ръка. Вокалните линии са в десна ръка. Текстът е на български език.

6 О - би - чам те, Ро - ди - но про - лет под на - ки - та зе - лен и
с' пьс - три - те цве - тя - на - бо - ли през пър - ви слън - чев ден. О - би - чам те ко - га - то
11 ля - то жи - та - та по - зла - ти и жет - ва за - ки - пи в' по
15 ля - та и мор - но ди - шаш ти. О - ти.

Обичам те, когато есен
под бистър небосвод
събира плодовете с песен
работния народ.

Обичам те и зиме – бяла,
с дълбоки снегове,
когато пак си разцъфтяла,
но в снежни цветове.

Обичам те, родино моя,
и всеки ден и час
готов съм свободата твоя
да браня вярно аз.

Бре, Петрунко

народна песен

Бързо

9 Бре, Пет-рун-ко, мо-ри, ма-лай мо, бре, Пет-рун-ко ма-лай мо ме!Их!

Все йо - ди-ме, мо-ри, йо - би - до, все йо - ди-ме, йо - би - до ме.Их!

Нийде йоро мори ненайдо,
нийде йоро ненайдо ме.
Ваше село мори дор три йо,
ваше село дор три йора.

Първо йоро мори петрунки,
първо йоро петрункино.
Петрунчица моро йорово,
патрунчица хоро води.

Мило ми е мамо, драго ми е татко

народна песен

Умерено

9 Ми-ло ми - е ма - мо, дра-го ми - е тат-ко в`Доб-руд-

джа_ да и - да, през не - я да_ ми - на,

15 в`Доб - руд - джа да и - да през не - я да ми - на.

Погледни нагоре, погледни надолу,
златно жито зрее, класове люлее. /2

Моми и момци мамо, сладичко си пеят,
сладичко си пеят, весело живеят. /2

Хубаво е мамо, във златна Добруджа,
лете по полето, есен по седянки,
есен по седенки, зиме по беленки.

Калино, Малино

народна песен

Бързо

Ка - ли - но, - Ма - ли - но - бай - не - ва, - ху - ба - ва -
5
вляз - ла е, Ка - ли - на в бай - не - ва гра - ди - на.

Калино, Малино байнева, хубава /2
влязла е Калина в байнева градина,
цвете си набрала, легнала, заспала
Ут долу идеха момци добруджанци,
Калина видяха, кунете пуспряха,

сидяха ѝ гледаха, чудом се чудеха,
чи куя ѝ тъз мума, бре каква ѝ тъз хубост.
Сепна се Калина, сепна събуди се,
като ги погледна, две звезди грейнаха, /2
като им продума, трендафил разцъфна.

Гайдарче

народна песен

Бързо

Как да ни гу зе-ма, ма-мо как да ни-гу зе - ма, туй наш-то гай-дар - че.
Туй наш-то ов - чар че, ма-мо

Сутрин като стане мамо, сутрин като стане,
кът засвири мила мамо с шарента си гайда,
сутрин като стане мо мамо, сутрин като стане,
кът засвири мила мамо с шарента си гайда,
Като рекла гайдата му гъл-гъл-гъл, гъл-гъл, гъл-гъл-гъл, /3
гъл-гъл, като рекла гайдата му ди-ли, ди-ли, ди-ли, ди-ли,
ди-ли, ди-ли, ди-ли, ди-ли /2

Пеперуда лята

народна песен

Бързо

Пем - пе - ру - га о - де - ше, на Бо - га се мо - ле - ше
5
"Дай, Бо - же дъш, дай, Бо - же дъш!"

Поливайте пемперуга
да е весел кукуруза!
Завърти се, пемперуга
да се въртйът облаците.

Пресейте я със ситото –
да е сита годината!
Напълнете и торбите –
да са пълни кошовете!

Пемперуга преко село,
облаците – преко полъе.

В Сен Тропе

български текст: Марияна Николова

музика: Раймонд Льофевр

Бързо

Музикална партитура за песен "В Сен Тропе". Текстът е на български език, написан от Марияна Николова, а музиката е от Раймонд Льофевр. Песента е бърза и ритмична, с акцент върху повторенията на "Сен Тропе".

Музикални елементи:

- Тоналност: C мажор
- Метър: 4/4
- Скорост: Бързо
- Корди: C, F, G, C, F, C, C, F, C, C, F, G, C, C, B, C, F, Em, F, G, G7, C, F, G, F, G, C, F, C, C, F, G, C, B

Текст на песента:

Ду-лю, ду-лю, ду-лю Сен Тро-пе, ду-лю, ду-лю, ду-лю Сен Тро-пе,
 ду-лю, ду-лю, ду-лю, Сен Тро-пе ду-лю, ду-лю, ду-лю Сен Тро-пе.
 Ко-га-то ля-то дой-де в`Сен Тро-пе кра-си-ви ста-ват вси - чки бре-го-ве.
 Ро-як мом-че - та сре - щат в`Сен Тро-пе ро-як мо-ми - че - та
 — от Сен Тро-пе. Ти-чат с`вя-тъ-ра по пла-жа ле-тен ка-то слън-че-ви стре
 ли и ва-вся-къ-де с`ус-мив-ки-ти им пе-сен рад-ост-на ле-ти..
 Ду-лю, ду-лю, ду-лю Сен Тро-пе, ду-лю, ду-лю, ду-лю Сен Тро-пе, **Fine**
 ду-лю, ду-лю, ду-лю, Сен Тро-пе, ду-лю, ду-лю, ду-лю, Сен Тро-пе.
 2. Све - тът прис-ти - га тук във Сен Тро-пе и сме-ня свой - та ко-
 3. Мо - ре и о - бич, о - бич и мо-ре про-ник-ват всич - ки дни
 — жа в`Сен Тро - пе и все - ки мо - же от -
 във Сен Тро - пе до - ри за - ми - неш ли

2

38 C F G C **D.C. to Fine**

- то - ва мо - ре по - не ед на въл - на да от - не - се.
— от Сен Тро - пе ос - та - вях ту - ка сво - е - то сър - це.

На море с приятели

текст: Татяна Йотова

музика: Хайгашод Агасян

Moderato

C C G G

Бан - ски, топ - ка, плав - ни ци, нов дю - шек в`ли - ла, кър - па и въз - глав - ни - ци,
а и о - чи - ла! В`са - ка вли - зам да - же аз, тръп - на, чу - вам, че —

4 G⁷ C C C/E F

ве че ви - ка ме Бур - гас - лят - но - то мом - че! На мо - ре с`при - я - те - ли -

7 F C/G G⁷ C **Припев:** Am F

ни - що по - доб - ро! Ра - дост на бре - га блес - ти във пя съч - но къл бо! На мо -

10 G C Dm⁷ C/E F G C

ре с`при - я - те - ли - бриз и син раз - кош. Чух те ли? Раз - брах - те ли? The

13 Am F G C Dm⁷ C/E

D.C. al Coda

16 F^ø G C F G C Am F

best и ден и нощ! best и ден и нощ! На мо - ре с`при - я - те - ли -

19 G C Dm⁷ C/E F G

ни - що по - доб - ро! Ра - дост на бре - га блес ти във пя съч - но къл - бо! На мо -

22 Am F G C Dm⁷ C/E

ре с`при-я - те- ли - бриз и син раз- кош. Чух те ли?Раз-брах-те ли?The
 25 F G C Dm⁷ C/E F G⁷ C
 best и ден и нощ! Чух-те ли?Раз-брах-те ли?The best и ден и нощ!

Пътят ми се струва век!
 Няма, няма край!
 Карай бързо, бе, човек!
 Иде морски рай!
 Почваме с пързалката,
 после – риболов,
 за десерт – пристига тя –
 морската любов!

Припев:
 На море с приятели –
 нищо по-добро!
 Радост на брега блести
 в пясъчно кълбо!
 На море с приятели –
 бриз и син разкош.
 Чухте ли? Разбрахте ли?

Музика за 6. клас
общообразователна подготовка
КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Авторски колектив
Милка Иванова Толедова
Любомира Георгиева Христова
Пепа Христова Запрянова

Редактор на издателството Ясена Христова
Предпечатна подготовка и графичен дизайн Кирил Мавров
Художник Киро Мавров
Рецензент Христина Целова
Формат 60x90/8. Печатни коли 15
Първо издание. 2017 година
ISBN 978-619-7243-32-1

Печат: „Хеликспрес“ ЕООД, Варна, **тел.:** 052 684800
web: www.helixpress.com

Издателство „Изкуства“, 1700 София, ул. „Д-р Йордан Йосифов“ № 8Б,
тел.: 02 943 4724, 02 943 4785 **факс:** 02 943 4397
e-mail: izkustva@yahoo.com, office@izkustva.net
web: www.izkustva.net

издателство
ИЗкуства